Է· ՏԱՐԻ 2066 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 26 ՏՐԷ 4383—Հ· Տ· 4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1890—Ն· Տ· 16 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1890—ՀԻՃ· 3 ՃԵՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1308 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سی

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար Տարեկան [illegible]	160
» » [illegible]	80
» » [illegible]	40
Գաւառաց » [illegible]	200
» » [illegible]	100
Օտար երկիրներու [illegible]	56
» » [illegible]	28

[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԴԷՊՔԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Պուլկար կառավարութիւնը փութոյ պնդութեամբ յառաջ կը տանի պուլկարական երկրին մէջ երկաթուղեաց շինութիւնը։ Գարնան պիտի սկսի նոր գծին շինութիւնն որ Փիլիպպէէ Եամպոլի պիտի երթայ, միանալով Եամպոլուէ Պուրկաս գացող գծին։ Այս 130 քիլոմէթր երկայնութեամբ նոր գիծ գրեթէ զուգահեռական պիտի լինի արեւելեան երկաթուղեաց գծին։ Նոյն ժամանակ պիտի սկսի մեծագոյն գծի մը շինութիւնն, որ Շումլայէ Քիւսթենտիլ պիտի երթայ, սահմանագլուխ Մակեդոնիոյ, անցնելով Թռնովայէ և Փլեվնայէ, և 450 քիլոմէթր երկայնութիւն պիտի ունենայ։

—Մահուամբ պատժուած հռչակաւոր Փանիցա հազարապետին կնոջ 100 ֆր· ամսական կապուեցաւ պուլկար սպայից իրենց մէջ կազմած հանգստեան սնտուկէն։

ՏՔԹ· ՔՈԽ ԵՒ ԻՒՐ ԴԵՂ

Տքթ· Փրուսթ Ֆրանսայի հանրային առողջապահութեան խորհրդոյն մատոյց ի Պերլին գտնուող Տքթ· Նէթէրի մէկ տեղեկագիրն, յորում կ'ըսէ այս ֆրանսացի բժիշկ·

«Կրնանք ըսել թէ Տքթ· Քոխի գիւտն ամենամեծ արժէք մ'ունի։ Իւր ախտաճանաչ (diagnostique) օգտակարութիւն անժխտելի է, և թերեւս օր մը, շնորհիւ այս դեղին, կարելի պիտի լինի ճանչել բոլորովին նոր սկսած հիւծախտներ, ֆիզիքական նշաններով արտայայտուելէն ամիսներ և տարիներ յառաջ։ Այս պայմանաց մէջ, բուժումն եւս դիւրաւ ձեռք կը բերուի այս դեղով կամ ուրիշ դեղով մը։

«Այս նախնական ախտաճանաչ միջոց նոյնչափ մեծ օգտակարութիւն պիտի ունենայ հիւանդին շուրջը գտնուողներուն և ընդհանուր ընկերութեան համար։ [illegible] Առողջաբանութեան [illegible], որ մեծաւ ուշադրութեամբ կը հետեւի Քոխի աշխատութեանց, յատկապէս կը քննէ նոր մեթոտին այս կողմն, և կը յուսայ բանակէն անհետացնել հիւծախտը։

«Հարկ է նաեւ ըսել թէ նոր դեղին գործածումն անպատեհութիւններէ զերծ չէ, զորս պէտք է ազդարարել բժշկին, հիւանդին և իւր պարագայից։ Ընդհանուր հակագործութիւնը ծայրագոյն աստիճանի սաստիկ կրնայ լինել, յորմէ առժամանակեայ ծանրացում կրնայ պատահիլ արդէն տկարացեալ հիւանդի մը վրայ։ Պէտք է ուրեմն այս դեղով չդարմանել չափազանց յառաջ գացած հիւծախտն։

«Ամէն պարագայի մէջ, ամենամեծ ուշադրութեամբ պէտք է հսկել դեղին կիրառութեան վրայ։ Տքթ· Ֆուլի հետ մեր ալ կարծիքն է թէ այս դեղ հիւանդանոցներու մէջ միայն պէտք է գործածուի, ուր հիւանդաց վրայ ձեռնհաս իշխանութեանց կողմէ մօտէն հսկողութիւն ի գործ կը դրուի, և անմիջական օգնութիւն կրնայ համնիլ եթէ յանկարծակի ծանրացում մը երեւի։»

* * *

Փրոֆ· Քոխ և իւր փեսայն փրոֆ· Ֆուլ Պերլինէ մեկնեցան 15 աւուր չափ հանգչելու, և որպէս զի մարդ իրենց մօտ չգայ, չիմացուցին թէ ո՛ւր կ'երթան հանգիստ ընելու։ Կ'ըսուի թէ Ռիվիերա կ'երթան, ուր ի մէջ այլոց պիտի նային եղեր թէ նոր դեղով կարելի՞ է ծառայութիւն մ'ընել Մեքլեմպուրկ-Շվերինի մեծ-դքսին, որ տկարէն հիւանդ պառկած է ի Քան։

* * *

Պերլինի Բժշկական Շաբաթաթերթը կը շարունակէ հրատարակութիւններ ընել կեղծմաշկութեան բուժման ճամբուն մէջ Տքթ· Քոխի բրած քննութեանց և փորձարկութեանց վրայ։

* * *

Ի Վիեննա, Փրոֆ· Պիլռոթ դադրեցուց Տքթ· Քոխի պատուաստին գործածումն արտաքին այտուցախտէ (lupus) տառապող հիւանդի մը վրայ, և ոսկրային հիւծախտ ունեցող ուրիշ երկու հիւանդաց վրայ, որոց կեանքը կը վտանգուէր նոր դեղին սաստիկ հակագործութեամբ։

* * *

Տքթ· Քոխ մերժեց Սիլեզիացի գեղջուկ «բժիշկ» Ռիկլըրի դեղը կեղծմաշկութեան ([illegible]) դէմ։ Պառոն Ֆալքէնհաուզէն որ այս դեղը քննած է հրամանաւ կայսեր՝ կը յայտարարէ թէ Ռիկլըր բուժած է հազարաւոր հիւանդներ կեղծմաշկութենէ ի Սիլեզիա, և երբեք հիւանդ մը կորուսած չէ։ Այս գեղջուկ դեղ խիստ իւղոտ հեղուկ մ'է կազմեալ վայրի տունկերէ։ Այս հեղուկ բարեգործ արդիւնք ունի նաեւ քաղցկեղի (cancer) վրայ։

Ի ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Սան Ֆրանչիսկոյէ կը հեռագրուի առ Թայմզ, 10 դեկտ·

Զում-Խինկէ նորագոյն լուրեր կը ծանուցանեն թէ ի Թայ-Զու-Հոյն ծագած շփոթութեանց պատճառն է չինացի Քրիստոնէից ջարդն ի Ճոնկ-Թույ-Զին, ի ձեռն Լի-Հույ-Սոս ընկերութեան, սորա պաշտպան աստուածութեան մէկ տօնին առթիւ։ Այս տօն մի քանի օրեր տեւելէն ետեւ, ընկերութիւնն իւր աստուածութեան կը հարցունէ թէ Քրիստոնէից ինչքն և ստացուածքն աւարի տալ բարեպատեհ է թէ ոչ։ Յիշեալ աստուածութիւնն հաստատական պատասխան կուտայ, և ասոր վրայ աւարառութիւն կը կատարուի, շատ մը քրիստոնեայք կը բռնուին, մեծաքանակ ինչք և ստացուածք աւարի կ'առնուին։ Նոյն չինական մարմին մի քանի օր ետքն ուրիշ յարձակում մը կ'ընէ, և 20է աւելի քրիստոնեայներ զոհ կ'երթան։ Փողոցներու մէջ 19 դիակներ կը համրուին, և ուրիշ մի քանի դիակներ կտոր կտոր ջարդուելով գետը կը նետուին։ Միսիոնարաց բնակավայրն և ուրիշ շէնքեր կրակի կը տրուին, եւ մարմինք բոցերու կը մատնուին, Հետեւեալ օրն ընկերութիւնն ուրիշ քաղաք մը կ'այցէ, ուր շուկայ մը կայ, նոր ջարդ մ'ի գործ դնելու համար, բայց քրիստոնեայք կը փախչին, և մին եւեթ կը սպաննուի։

Այս քրիստոնեայք, աւելորդ է ըսել, չինացի են իրենք եւս։

ՆԱԹԱԼԻ ԹԱԳՈՒՀԻ

Ինչպէս երեկի արտաքին լրոց բաժնին մէջ ծանուցած էինք, Սերպիոյ Ազգային Ժողովն հրապարակային նստի մը հռչակեց Նաթալի Թագուհւոյն բողոքախառն յիշատակագրոյն վրայ իւր որոշումն, որով ինքզինք անձեռնհաս կը վճռէ արքայական գերդաստանին գործերուն խառնուելու, և միայն փափաք կը յայտնէ որ Խնամակալութիւն և կառավարութիւն համաձայնութեամբ պահպանեն արքայական տան արժանապատուութիւն և պատանի Թագաւորին ծնողաց միջեւ գժտութեանց աղետալի հետեւանքը խափանեն։

ԽՈՒԼԱՆՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Անցեալ չորեքշաբթի, Տըպլին հասնելուն, Պ· Փառնէլ [illegible] անուն լրագրոյն գրասենեակը գնաց, և իբրև գլխաւոր անդամ վարչական խորհրդոյ և մեծագոյն բաժնետիրաց մին, պաշտօնանկ ըրաւ զՊ· Պոտքին, խմբագրապետի փոխանորդն, որ խմբագրապետ Պ· Ուիլեըմ Օ'Պրիէնի հրամանաւ, թերթին վերջին թիւերուն մէջ թշնամական յօդուածներ գրած էր Պ· Փառնէլի դէմ։ Անկեալ կուսակցապետը միանգամայն գրաւել և այրել տուաւ նոյն օրն հրատարակուած թիւն, որ պիտի ցրուուէր։ Պ· Պոտքին գրասենեակէն դուրս ելնել չուզելով, Պ· Փառնէլ կանչել տուաւ քաղաքային պաշտօնակալ մը և Պ· Քլանսի երեսփոխանն; և ասոնք երկու բարապաններու օժանդակութեամբ արտաքսեցին խմբագրապետի փոխանորդն, և լրագրոյն պաշտօնէութենէն ուրիշ անձեր եւս։ Պ· Պոտքին և խմբագիրներէն երկուքը բանի զօրութեան առջեւ միայն տեղի տուին։ Պ· Փառնէլ թերթին խմբագրապետ կարգեց զՊ· Լիմի, Փառնէլեան երեսփոխան։

* * *

Երեկոյին Պ· Փառնէլ մեծ միթինկի մը ներկայ գտնուելով, զոր իւր կուսակից անձինք կազմեր էին, բանախօսութիւն մ'ըրաւ, սա գաղափարն յայտնելով թէ իրեն դէմ յարուցեալ յուզումը կը բխի կեղծաւորութենէ, ողջմտութեան պակասութենէ և բացարձակ տգիտութենէ։ Պ· Փառնէլ պնդեց թէ 16 տարիէ հետէ բռնած քաղաքական ուղղութեան մէջ պիտի յարատեւէ ամեն հաստատամտութեամբ։ Ժամանակ պիտի գայ — ե՛րբ պիտի գայ, գայս չըսաւ — յորժամ Օ'Շէյի գործոյն նկատմամբ իւր պաշտպանութիւնը պիտի ներկայացնէ հասարակութեան, և յաղթական պիտի ելնէ այս խնդրոյ մէջէն։ Իւր հակառակորդներն ամբաստանեց իբրեւ կեղծ ազգասէրներ։

* * *

Պ· Փառնէլ ըսաւ ամերիկեան թղթակցի մը թէ ինք երբեք յայտարարած չէ թէ անմեղ է Օ'Շէյի գործին մէջ, և ընդհակառակն յայտարարած է թէ ամուսնալուծման դատարանին առջեւ ինքզինք չպիտի պաշտպանէ։

Դիտել կը տրուի որ եթէ այս մեղապարտ գործին մէջ ինքզինք արդարացնելիք բաներ ունի, զարմանալի է որ Պ· Փառնէլ չի յայտներ զանոնք։ Մինչեւ ե՞րբ պիտի սպասէ։ Ո՞չ ապաքէն արդի տագնապն արդէն վերջին աստիճանի աղետալի է Իռլանտայի դատին։ Պ· Կլատսթոն և ընդհանրապէս Անգլիացիք եթէ չեն ուզեր այսուհետեւ գործ ունենալ Պ· Փառնէլի հետ՝ պատճառն այն չէ միայն որ անհաւատարիմ յարաբերութեանց պատճառաւ դատապարտութիւն մը կրած է, այլ նաեւ վասն զի [illegible] խօսած է, և այս ետքի ոճիր առաջուանէն յոռեգոյն է։ Զի կարելի չէ ստախօս մարդու մը խօսքին վստահելով կարգադրութիւն մ'ընել ո՛ և է հանրային խնդրոյ վրայ, և առջի օրէն ի վեր Պահպանողականք և ընդ որս Թայմզ կ'ըսեն թէ Պ· Փառնէլի խօսքին չի վստահուիր, մինչ իռլանտական ինքնօրէնութեան ծրագրոյն մէջ շատ բան կայ որ միայն Պ· Փառնէլի խօսքին վստահելով կը կարգադրուի։ Պ· Փառնէլ սուտ խօսած էր ի սկզբան Օ'Շէյի դատին՝ ինքզինք անմեղ հռչակելով այն ծանուցեալ անկանոն յարաբերութեանց մէջ, մինչ այսօր ինքն եւս կը խոստովանի թէ անմեղ չէ եղած այս ամօթալի գործին մէջ։

Ֆրանսական լրագիրք որք կը հեգնեն Անգլիացիները՝ կնոջ մը պատճառաւ քաղաքագէտի մը հրապարակային կեանքը փճացնելնուն համար, չեն դիտեր խնդրոյն այս կարեւորագոյն կէտն։ Ո՛չ այնքան [illegible] անկանոն յարաբերութիւնք որչափ ստախօսութիւնն է որ մարդ մը անարժան կը կացուցանէ ազգի մը ճակատագիրը վարելու, և Անգլիացիք մասնաւոր եւ պատուաւոր զգուշութեամբ մը կը պնդեն ո՛չ միայն բարուց մաքրութեան այլ և ճշմարտախօսութեան կարեւորութեան վրայ։ Գէթ այսպէս կը հռչակեն հրապարակաւ։

* * *

Պ· Փառնէլ կը շրջի Իռլանտայի զանազան կողմերը։ Տըպլինի մէջ իւր կուսակիցք ջերմագին ընդունելութիւն մ'ըրին իրեն։ Անտի գնաց Քիլքէննի։ Հոն եւս նմանօրինակ ցոյցեր։

Հակառակ կուսակցութիւնն, այն է՝ բուն իռլանտական կուսակցութիւնը, պարապ չի կենար։ Մեծաւ եռանդեամբ կը կազմուրէ ինքզինք։ Միայն թէ այն ոյժը զոր իրենց ազգութեան հակառակորդներուն դէմ պիտի գործածէին՝ իրարու դէմ կը գործածեն այժմ։

Հակափառնէլեանք մեծ լրագիր մը պիտի հրատարակեն ի մօտոյ Տըպլինի մէջ։

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՍԵԼԻՎԵՐՍԹՈՎ ՌՈՒՍ ԶՕՐԱՊԵՏԻՆ Ի ՓԱՐԻԶ

Երէկ ծանուցինք Ֆրանսացի խմբագիր Պ· Ժորժ Լա Պրիւյէռի յայտարարութիւնը թէ ինք փախցուցած է զՓատլեւսքի՝ ծայրայեղ Ռուսն, որ սպաննած էր Զարին թիկնապահ և նախկին գաղտնի ոստիկանութեան հրամատար Սելիվերսթով մեծահարուստ զօրապետը, ժամանակէ մ'ի վեր ի Փարիզ հաստատեալ։

Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ այս խմբագրին յայտարարութիւնը սաստիկ սրտայուզութիւն պատճառած է Փարիզի մէջ։ Այն միջոցին ուր Ֆրանսացիք հետամուտ են ռուս Տէրութեան համակրանքը շահելու, տարօրինակ չէ՞ միթէ որ գտնուի ֆրանսացի խմբագիր մը որ Զարին համակրանքը վայելող զօրապետի մը սպանչին փախուստը դիւրացնէ։ Պ· Լա Պրիւյէռ, սակայն, յայտարարած է թէ իւր նպատակն էր քաղաքական յանցաւոր մը փախցնել և իբրեւ լրաբեր, իբրեւ նորօրինակ լուրեր հրատարակող խմբագիր, փայլուն գործով մը իւր անունն հռչակել։

Ի ՄՈՆԹԷ ՔԱՐԼՕ

Անգլիացի երիտասարդ մը դեկտ· 8ին Մոնթէ Քարլոյի խաղարանին մէջ իւր բոլոր դրամը կորուսանելով, իւր պանդոկի սենեկին մէջ ինքնասպանութիւն փորձեց րէվոլվէր հարուած մ'ուղղելով իւր գլխուն, բայց չյաջողեցաւ, որովհետեւ գնտակն այտը ծակելով բերնէն վեր ոսկերաց բախեցաւ մնաց։ Անձնելի կերպիւ տանջուեցաւ, բայց չմեռաւ։ Մոնթէ Քարլոյի Զբօսարանին մարդիկ իրենց մէջ հանգանակութիւն մ'ընելով, երկաթուղւոյ տոմսակ մը գնեցին և Փարիզ վերադարձուցին այս դժբախտ խաղամոլը։

«ՀՆԴԻԿՆԵՐՆ» Ի ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՍ

Կարծեցեալ «Մեսիայի» յուզումը կը շարունակի Միացեալ Նահանգաց վայրենիներուն մէջ, որք «Հնդիկ» կը կոչուին։ Ըստ նորագոյն լրոց, Մեսիան եկեր է, իբր 35 տարեկան Հնդիկ մ'է, Ջաք Ուիլսըն անուն, որ ի Նեվատա կ'ապրի։ Ուիլսըն ենթակայ է քնէշրջութեան տագնապներու, որք 12-14 ժամ կը տեւեն, և որոց միջոցին՝ իւր խօսքով՝ երկինք կ'երթայ եղեր, ուր իրեն կ'ըսուի թէ Ամերիկայի Հնդիկներն ամբողջ աշխարհի պիտի տիրեն։ Մեսիան խորհուրդ կուտայ իւր մարդոց՝ չդպչիլ սպիտակամորթներուն, որովհետեւ սպիտակ ծածկոյթը կամ մորթը զոր սպիտակամորթք տարածած են լուսնի առջեւ՝ շուտով պիտի իյնայ, և յայնժամ լուսինն, որ կրակէ բաղկացեալ է, պիտի այրէ սպիտակամորթները»։ Մեսիան, իւր մարգարէութեան նայելով, նախ պիտի երեւի ի Կրանթ լեռ Նեվատայի։ Այս լեռ նուիրական է Հնդկաց համար։ Հնդիկները կը պատրաստեն այդ դէպքին։ Ուստի, ո՛չ միայն Սիու ցեղն, այլ և ուրիշ հնդիկ եւ վայրենի ցեղեր իրենց պատերազմական պարերը կը շարունակեն, և սահմանաց վրայ ամեն կերպ չարութիւններ ի գործ կը դնեն, հռչակելով թէ մերձ է հնդիկ ցեղին փրկութեան ժամը։ Նիւ Եորքի կառավարութիւնը չյաջողեցաւ բռնել Սիուներուն ցեղապետն, որ այս շարժման գլխաւոր թելադրիչն է, և մեծագոյն հնդիկ հակառակորդ արեւելեան սպիտակամորթ ցեղին։

Ամերիկեան զօրաց միջոցաւ ձերբակալուած հնդիկներուն մէջ կայ Վալութավին, կամ «Շէկ կինն», Իքփակայի կինն, որ կ'ըսէ թէ «Նոր Մեսիային կոյս-մայրն եմ»։ Ամերիկեան բացառիկ դատարանի մը առջեւ ի դատ ենթարկուելով, այս կին ընաւ չյուզուեցաւ, և սա յայտարարութիւնն ըրաւ·

«Ես եմ մայրն Մեսիայի, որ այս պահուս երկրիս վրայ կը գտնուի, եւ կը պատրաստուի նորոգել երկրին երեսը։ Երկիրը բացարձակ կը պատկանի Մեսիային ընտրած ժողովրդեան, եւ այս ցամաք պիտի երկարաձգուի դէպ արեւմուտք՝ տարածուելով ջրոյ ընդարձակութեան վրայ, ուր մարը կը մտնէ արեւը։ Ցամաքիս արեւմտեան մասը պիտի լքուի։ Իսկ յարեւմուտս պիտի վերսկսին թափառիլ հին ժամանակաց կենդանիք, և սպիտակամորթները ցրուելով, պիտի սկսին յարութիւն առնուլ այն բազմաթիւ Հնդիկներ որք տարիներէ ի վեր կը ննջեն։ Յայնժամ ամեն Հնդիկներ պիտի կրնան ազատ շրջիլ և որսալ իրենց ուզած կենդանիներն, և չպիտի գտնուի մէկն որ հերքէ իրենց իրաւունքն և ըսէ իրենց. «Այս բանն ըրէք, այդ բանը մի՛ ընէք, ապա թէ ոչ՝ բանտը կը դնեմ զձեզ»։ Այլ եւս Հնդիկներու վերապահեալ հողեր չպիտի գտնուին, ուստից դուրս չկարենան ելնել, ո՛չ ալ Մեծ-Հօր (Միացեալ Նահանգաց Նախագահին) կողմէ պատուիրակներ, որք Հնդիկներուն հրամայեն հոս և հոն երթալ, կամ չերթալ։»

Բայց Մեսիայի կարծեցեալ մայրը չպատասխանեց այն հարցման թէ իւր որդին ո՛ւր պահուած է։ Ուստի, բանտարկեցաւ մինչեւ որ կատարելագոյն խոստովանութիւն ընէ։

* * *

Նիւ-Եորքէ նորագոյն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Միացեալ-Նահանգաց զօրքերուն և այս գրգռեալ Հնդիկներու միջեւ կռիւ տեղի ունեցած է մերձ ի Փայնրիճ։ Հնդիկներն յաղթուած են, իրենց պետերէն մին գերի բռնուած է, և երկուստեք մեռեալներ կան։

— 99 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԹՇՆԱՄԻՆ

—Աւելի լաւ, պարոն Սալոմոն։

—Այն ատեն, ապահով եղէք, պարոն մարգիզ, ո և է սեղանաւոր մը կրնայ ձեզ փոխ տալ, առանց իր ստակը վտանգելու, հարիւր հազար Ֆրանքի չափ գումար մը։

—Հաւատացէք որ վախցայ· կարծեցի որ ձեր մերժումով իմ սնանկութիւնս իմացնել կ'ուզէիք։

—Արդարեւ սնանկացած էք, պարոն կոմս, կատարելապէս սնանկացած, եթէ ստիպուիք ծախել ձեր կալուածները կամ եթէ արդարութիւնը վաճառէ զանոնք։

Երիտասարդը սարսուռ մը զգաց։

—Բայց դեռ այդ տեղուանքը չէք հասած, աւելցուց հրէայն։

Հակառակ իր կամաց, հակառակ Օռօռին, Ատրիէն օրիորդ Լաթռասին օժիտը միտքը բերաւ։

—Պարոն Սալոմոն, ըսաւ, սուտ չէի խօսեր քիչ մը առաջ ձեզ ըսելով թէ վերջին փոխառութիւնս էր այս։ Իմ կացութիւնս պիտի բարւոքի, որովհետեւ քիչ ատենէն պիտի ամուսնանամ։

—Կը շնորհաւորեմ, պարոն մարգիզ, այո, այո, ամուսնացէք։

—Պիտի տա՞ք երեսուն հազար Ֆրանքը որուն անհրաժեշտ պէտք մը ունիմ։

—Պատիւ ունեցայ արդէն ձեզ ըսելու թէ այլ եւս ստակ փոխ չեմ տար մարդու։ Կը տեսնեմ որ բացատրութեան մը կը սպասէք· շատ ատենէ ի վեր կ'աշխատիմ ես, ծեր եմ, յոգնած ու մաշած, զգացի որ հանգստեան ժամանակն եկած էր ինձ համար, եւ գործերէն բոլորովին քաշուեցայ։

—Կարելի՞ բան է։

—Այնչափ ճշմարիտ է այս ըսած խօսքս, պարոն մարգիզ, որ ինձ պարտք չունիք այլ եւս։

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք, հարցուց Ատրիէն տժգունելով։

—Պարոն մարգիզ, գիտէք թէ ինչ կ'ընէ վաճառական մը երբ գործէ քաշուի, յաջորդ մը կը գտնէ որուն կը յանձնէ իր վաճառքներն ու յաճախորդները։ Էհ, պարոն մարգիզ, ծեր Սալոմոնն ալ այսպէս ըրաւ։

—Ձեր պարտապահանջի իրաւունքն ուրիշի՞ն ծախեցիք։

—Այո, պարոն մարգիզ, ուզելով հանգչիլ, այլ եւս զբաղում մը չունենալ, ուրիշ կերպ չէի կրնար վարուիլ։

—Բայց սնանկացած եմ, կորսուա՛ծ եմ ուրեմն, գոչեց երիտասարդը սարսափահար։

—Ինչո՞ւ համար։

—Որովհետեւ նոր պարտապահանջս վճարում պիտի ուզէ։

—Պարոն մարգիզ կարծեմ իրաւունք ունիմ ձեզ ըսելու թէ վախնալու բան մը չունիք։ Ես գիտեմ թէ ձեզ անհանգիստ ընող պիտի չըլլայ, եւ թէ ձեր նոր պարտապահանջը ձեզ այնչափ պիտի սպասէ որչափ ես պիտի սպասէի։ Արդէն, ի՛նչ փոյթ եթէ վեց ամսէն կամ տարիէ մը ձեր պարտքերուն վճարումը պահանջէ, այն ատեն դուք ամուսնացած պիտի ըլլաք, եւ ձեր կնոջ դրամօժիտը, հարկաւ մեծկակ դրամօժիտ մը, տէր պիտի ընէ զձեզ ձեր ինչքերուն որք գրաւման են։ Թարկուելէ պիտի ազատին։

—Ի՞նչ է պարտապահանջիս անունը։

—Զարմանալի պիտի թուի ձեզ, պարոն մարգիզ, եթէ ըսեմ թէ չեմ գիտեր անունը։

—Չէ՞ք գիտեր։

—Ոչ։ Չափազանց խոհեմ յանձնառուի մը ձեռքով գործը կատարուեցաւ։

—Արդարեւ զարմանալի է ասիկա, բայց պէտք է որ ճանչնամ օր մը այդ խորհրդաւոր անձը։ Առ այժմ, երեսուն հազար կամ առ նուազն քսան հազար Ֆրանք պէտք է որ գտնեմ մինչեւ այս գիշեր։

—Խաղի՞ պարտք է, հարցուց Սալոմոն։

—Այո։ Հիմայ հասկցաք, այնպէս չէ՞։

Հրէայն գլխու շարժում մը պատասխանեց։

—Տեսնենք, պարոն Սալոմոն, յարեց Ատրիէն, չէ՞ք կրնար տեղ մը ցոյց տալ ուրկից կարենամ այս գումարը փոխ առնել։

Սալոմոն վայրկեան մը խորհեցաւ։

—Կրնաք դիմել, պատասխանեց, իմ հին բարեկամներէս միոյն, վաղեմի սեղանաւորի մը, որ դեռ փոխառութիւններ կ'ընէ ասոր անոր։

—Ձեր բարեկամին անունն ի՞նչ է։

Հրէայն գրիչն առաւ և արագօրէն երկու տող բան գրեց թղթի կտորի մը վրայ զոր յետոյ Ատրիէնին երկնցուց։ Երիտասարդը բարձր ձայնով կարդաց·

Բիէռ Ռուսօ, 53, Ռօշէ փողոց

—Այո, Բիէռ Ռուսօ, ըսաւ Սալոմոն· և կը յուսամ որ պիտի հաւանի զձեզ նեղութենէ ազատելու։

—Զիս չճանչնար, պարոն Սալոմոն, բայց քանի որ ձեր բարեկամն է, չէ՞ք կրնար պզտիկ նամակ մը տալ ինձ։

—Ահաւասիկ, պարոն մարգիզ, ըսաւ Սալոմոն, այցաքարտ մը երկնցնելով Ատրիէնին, ասիկա բաւական է։

Մարգիզն ոտքի ելաւ։ Սալոմոն մինչեւ իր բնակարանին դուռն ընկերացաւ անոր, իր խորին մեծարանքները կրկնելով։

Պօնդ-Անֆան փողոցին ծայրը կառքերու կայարան մը կայ։ Ատրիէն կուպէ մը մտաւ կառապանին պատուիրելով որ Ռօշէ փողոց թիւ 53 տունը տանի զինքը։ Մինչդեռ կառքը Պանքային շուրջը կը դառնար Վիվիէն փողոցը մտնելու եւ պուլվառներէն անցնելու համար, մարգիզն ինքնիրեն կ'ըսէր·

—Տը Սանժաք իրաւունք ունի, ինչպէս և ծեր Սալոմոնը· այո, եթէ քիչ ատենէն քարտուղարի պաշտօն մը փնտռելու ստիպուիլ չեմ ուզեր, պէտք է որ ամուսնանամ։ Դատապարտուած եմ մարգիզի տիտղոսը ծախելու հիւսնի մը աղջկան որ կ'ուզէ զայն գնել։

Ինքնիրեն այսպէս խօսած ատենը, բան մը կը սարսռար իր հոգւոյն խորը։ Օռօռի յիշատակն էր։

Կուպէն կանգ առաւ։ Ատրիէն կառքէն վար իջաւ և ձուլուածոյ դրան մը առջեւ գտնուեցաւ որուն վերի մասը վանդակաւոր էր։ Այս դուռէն կը մտնէր պզտիկ բակ մը, գէշ սալայատակուած, ուր խոտը ուզածին պէս բուսած էր, եւ զոր մարգիզը կրնար դրսէն տեսնել վիշապաւիծի մը սրունգներուն մէջէն որ իր երախին մէջ առատութեան եղջիւր մը բռնած էր։

Զանգակն հնչեցուց։ Ծանր դուռն իսկոյն բացուեցաւ։

—Պ· Բիէռ Ռուսօ հո՞ս կը բնակի, հարցուց դռնապանի մը որ իր խուցին դռնէն գլուխը դուրս կը հանէր։

—Պ· Բիէռ Ռուսօ առաջին յարկը կը բնակի, պատասխանեց մարդը· մեծ սանդուղէն վեր ելէք։

—Շնորհակալ եմ, ըսաւ Ատրիէն։

Շէնքը որ երկու յարկ ունէր, ձախ կողմը կը գտնուէր, բակին վրայ կը նայէր իր ճակատը ուր առաջին յարկը վեց պատուհան ունէր և անոնց վերեւ չորս լուսամուտ որք անբնակ մանսարտները կը լուսաւորէին, և իր առջեւը կը կանգնէր նոր շինուած մեծ տան մը սպիտակ քիւը։

Մարգիզը դրան առջեւի սանդուղին վեց քարէ աստիճաններէն վեր ելաւ, յետոյ ներսի սանդուղէն, եւ առաջին յարկը գտնուող միակ դրան քով կախուած զանգակին չուանը քաշեց։

Վայրկեան մը չանցած դուռը բացուեցաւ և Ատրիէն գտնուեցաւ ճերմակ փողկապով մարդու մը դիմաց, որուն դէմքն ամբողջովին ածիլուած էր և որ յիսուն տարեկան մը ըլլալ կը թուէր։ Անկարելի էր սխալիլ, սպասաւոր մըն էր այդ մարդը։

—Պ· Բիէռ Ռուսօ կրնա՞յ մարդ ընդունիլ, հարցուց մարգիզը։

—Ի՞նչ է պարոնին անունը։

—Ըսէք Պ· Բիէռ Ռուսօին թէ Վէվէնի մարգիզը կ'ուզէ զինքը տեսնել և թէ Պ· Սալոմոնին կողմէն եկած է։

Սպասաւորն յուզման շարժում մը ըրաւ որ կը ցուցնէր թէ այդ երիտասարդին կը սպասէին արդէն։

—Հաճեցէք հետեւիլ ինձ, պարոն մարգիզ, ըսաւ։

Մտցուց զայն գէշ լուսաւորուած եւ մէկ փոքր նստարանով միայն կահաւորեալ տեսակ մը նախասենեկի մէջ։

—Պարոն մարգիզը կը հաճի՞ վայրկեան մը սպասել, ըսաւ ծառայն։

Յետոյ դուռ մը բացաւ, զոր գոցեց նորէն· մեծ սենեակէ մը, յետոյ պզտիկ սենեակէ մը անցաւ, տիրոջը դահլիճը մտաւ դրան երեք հարուած զարնելէ վերջը։

Բիէռ Ռուսօ կամ մանաւանդ Լաքէռի կոմսը գլուխը վեր վերցուց։ Նայուածքովն հարցուց սպասաւորին թէ ի՞նչ կ'ուզէր։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, իւր հետն ունենալով Պատրիարքարանի գործակատար Միրէնկեան Աբրահամ էֆէնտին, երէկ Ոստիկանութեան Դուռը գնաց և այցելութիւն տուաւ Նախարար Նազըմ պէյի և կէս ժամու չափ տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ։

Ն. Ամենապատուութիւն նոյնպէս այցելութիւն տուաւ Քաղաքապետ Րըտվան պէյի։

Ս. Պատրիարք Հօր այդ երկու պաշտօնատուները գնացած ինչպէս նաեւ մեկնած պահուն ոստիկանք, ոստիկան-զինուորք և Թաղապետութեան պաշտօնեայք բարեւի կեցած էին։

Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայրըն երէկ Պատրիարքարան գնաց եւ իւր պաշտօնի գլուխն անցաւ։ Ն. Ամենապատուութիւն բացաւ դաւաները ու այլ և այլ կողմերէ եկած գրութիւններն, որք ցարդ մնացած էին Պատրիարքարանի մէջ, և կարդալով զանոնք՝ հարկ եղած տնօրինութիւններն ըրաւ և յղեց պատկանեալ ժողովներուն։

Խաչիկ էֆէնտի Խարամաճեան, և Միհրան, Օննիկ ու Պօղոս էֆէնտիք Խարամաճեան, և Յատեան, Փափազեան, Ջըրաճեան, Մուրատեան, Գօլըլեան, Մելիքեան ընտանիքները ցաւի սրտիւ կը ծանուցանեն զգառնաղէտ մահ

ՄԵԾ. ԳԷՈՐԳ ԷՖԷՆՏԻ ԽԱՐԱՄԱՃԵԱՆԻ

որ յետ կարճատեւ հիւանդութեան իր մահկանացուն կնքեց այս առաւօտ ժամ 3ին, ի հասակի 85 ամաց, ի Գատըգիւղ, իր բնակարանին մէջ, ի սուգ անմխիթար համակելով իր եղբայրը, զաւակունքը և համայն գերդաստանն ու պարագայքը։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը առաւօտ ժամ 5ին ի Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյ Գատըգիւղի ուր ժամ 4ին պատարագ պիտի մատուցանէ Գեր. Մելքիսեդեկ եպիսկոպոս Մուրատեան ի հանգիստ հոգւոյ հանգուցելոյն։

Գատըգիւղ
4/16 դեկտեմբեր 1890։

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

— —

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՀԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻԿ

— —

Հրատարակեցաւ 48րդ թերթն որ կը հասնի pentédécagone բառը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Արտաքին գործոց Նախարարութեան դատական ճիւղին տնօրէնի օգնականներէն Վայս էֆէնտիի։

Սանիյէ Միւթէմմիզի աստիճան՝ Հայֆա գաւառակին գայմագամ Ահմէտ Շիւքրի էֆէնտիի։

— —

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ զինուորական վարժարանի անասնաբուժական դասախօսութեանց տնօրէն գնդապետ Տանիշ պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Արտաքին գործոց Նախարարութեան պատուակալ փաստաբան Գօլըեան Աւետիս էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Շքոտրայի կրօնական պաշտօնեաներէն Ֆէթթահ էֆէնտիի։

— —

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Դատական Նախարար Վսեմ. Րիզա փաշա երէկ կայս. պալատ գնացին և Վեհ. Սուլթանի հրամաններն ստանալով իրենց պաշտօնատեղիները դարձան։

ԿՐԷՏԱԿԱՆ ՇՔԱԴՐԱՄ

Վեհ. Սուլթանը կրէտական ոսկի շքադրամը շնորհած է մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆեհմի փաշայի։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՍՊԱՅՔ

Այն օսմանեան սպայք, որք երեք տարի առաջ Գերմանիա ղրկուած էին իրենց զինուորական ուսումը կատարելագործելու համար, նախընթաց իրիկուն մայրաքաղաքս վերադարձած ըլլալով, երէկ կայս. պալատ գնացին և Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցան։ Ն. Վեհափառութիւն հրամայեց պատուանշաններ տալ այդ սպայից։

Սպայք յետոյ Սպարապետի Դուռը գնացին և ներկայացան Սպարապետ Բարձր. Ալի Սաիպ փաշայի։ Այս սպայք ուսուցչի պաշտօնը պիտի վարեն։

— —

ՓՈՔՐ ԱՍԻԱ

Ի Պերլին հրատարակեալ Րայխսանցայկէր պաշտօնական թերթը, կ'ըսէ [illegible], վերջերս ուշադրաւ յօդուած մը հրատարակած է Փոքր Ասիոյ գաւառաց վիճակին նկատմամբ։ Գերմանական թերթը, հերքելով Եւրոպայի մէջ եղած այն հրատարակութիւնները թէ հայ հպատակները կը հարստահարուին, գովեստիւ կը յայտարարէ Վեհ. Սուլթանին հպատակասիրութիւնն և Իւր բոլոր հպատակաց համար ունեցած գութը։

* * *

Տպագրական Տեսչութիւնն այս աւուր Թուրք լրագրաց միջոցաւ կը ծանուցանէ թէ Բաղէշէն, Կարինէն, Տրապիզոնէն, Էնկիւրիէն և Քարբերդէն նոյեմբեր 28, 29, 30 և դեկտեմբեր 1 թուականաւ եկած հեռագրերու համաձայն՝ այդ նահանգաց մէջ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, որ և է դէպք չէ պատահած։

— —

ՇՐԷՕՏԵՐ ԴԵՐ-ԾՈՎԱԿԱԼԸ

Կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա, որ գերմանացի Շրէօտեր դերծովակալին հիւրամեծար կարգուած է, երէկ առաւօտ Ֆօյլ մարտանաւը գնաց և այցելութիւն տուաւ դերծովակալին։ Քիչ յետոյ մարտանաւն ժամանեց նաեւ գերմանական դեսպանը։ Մեկ քանի վայրկեան տեսակցութենէ մը յետոյ դեր-ծովակալն ու Ահմէտ Ալի փաշա Շէրէֆ շոգեմակոյկով Պէյլէրպէյի պալատն այցելեցին և անկից գերմանական դեսպանատան Թարապիոյ ամարանոցը երթալով միջօրէի ճաշն հոն ըրին։ Շրէօտեր դերծովակալն ու իրեն հիւրամեծարը շոգեմակոյկով մինչեւ Գավագներ գնացին և անկից Տոլմա-Պաղչէ վերադարձան, ուրկից դեր-ծովակալն ի Բերա Լիւքսէմպուրկի օթէլը գնաց, ուր կը բնակի։

— —

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Եպարքոսական վերջին թէզքերէին ի պատասխան Յունաց Պատրիարքարանի խառն ժողովոյն կողմէ պատրաստեալ թագրիրը չաբաթ օրը Պատրիարքարանի գործակատար Սթավրաքի էֆէնտիի ձեռամբ Դատական և Կրօնական գործոց Վսեմ. Նախարարին յանձնուեցաւ։

Նախարարաց Խորհուրդն իւր կիրակի աւուր նստին մէջ խորհրդակցելով այդ թագրիրին վրայ, մազպաթա մը պատրաստեց որ կայս. պալատ մատուցուած է։

— —

ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ

Ռօմանիէ լրագիրը ծանուցած էր, և ուրիշներ ալ արտատպած էին, թէ Ռումանիոյ կրօնական և կրթական գործոց Նախարար Պ. Մայօրէսքօ արտօնութիւն պիտի խնդրէ Բ. Դուռնէն, ռումանական եպիսկոպոսութիւն մը հաստատել ի Մակեդոնիա։ Լուրն, իր այս ձեւին մէջ, սխալ է։ Իրաւ է թէ, կ'ըսէ Մէսաժէ, Մակեդոնիոյ ռումէն ժողովուրդք՝ Յունաց պատրիարքարանի և Բ. Դրան միջեւ կեցած խնդրոյն առթիւ՝ օսմ. կայս. կառավարութեան դիմած են, խնդրելով որ իրենց եկեղեցիները բացուին և արարողութիւնք ռումաներէն լեզուաւ կատարուին, որ իրենց ընտանեաց հասկցած միակ լեզուն է։ Սակայն ուրիշ ո՛ր և է միջամտութիւն չէ եղած, ըստ որում ռումանական կառավարութիւնը բաւական խոհեմութիւն ունի չի խառնուելու համար գործի մը որ Բ. Դրան ձեռնհասութեան կը պատկանի։

— —

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ ՀԱՅՔ

Սեբաստիոյ հայք, ի պատասխանի կայս. պալատան առաջին քարտուղարի այն հեռագրոյն, որով Վեհ. Սուլթանի բարձր գոհունակութիւնը հաղորդուած էր Սեբաստիոյ հայոց, իրենք ևս հեռագիր մը ուղղած են ի կայս. պալատ շնորհակալութիւն ու երախտագիտութիւն յայտնելով և բարեմաղթութիւններ ընելով վասն կենաց ու բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին։

Այս հեռագիրն, որ մատուցուած է Ն. Վեհափառութեան, ստորագրած են Կիւլպէնկեան, Կարապետեան, Թորոս, Գայթաքճեան Յովհաննէս, Գրիգոր Թիմուրճեան, Մանուէլ Միխայէլեան, Յովհաննէս Սիւրիւնեան, Յովհաննէս Արասեան, Խաչիկ Գորգոեան, Պօղոս Հատրեան, Մուրատ Թէրզեան, Գրիգոր Մէրճանեան, Յակոբ, Գրիգոր Նուրէննեան, Գրիգոր Չէքպէճեան, Յովակիմ Քիւրքճեան, Արթին Օղլեան, Կարապետ Մէրճանեան և Ճամկէզեան։

— —

Պ. ԿՌԱՆԷ

Կ. Պոլսոյ քարափանց արտօնատիրոջ ներկայացուցիչ Պ. Կռանէ արտօնութիւն խնդրեր է կայս. կառավարութենէն՝ նաւահանգիստ մը շինել ի Տէօք-Աղաճ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

Ռուսական դեսպանատան թարգման Պ. Մաքսիմոֆ չաբաթ օրը Մալիյէի պաշտօնատունը երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ելմտական Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշայի հետ։

—Շուէտական դեսպան Պ. Սթէմպօօք որ չաբաթ օրը իւր պաշտօնական առաջին այցելութիւնը տուած էր բոլոր նախարարաց, կիրակի օրն ևս Յակոբ փաշայի տունն երթալով ի Բերա, այցելութիւն տուաւ Ն. Վսեմութեան։

— —

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՔՕՆԿՕ

Այն տեսակցութեան միջոցին, զոր գերմանական, անգլիական և պելճիական դեսպանք չաբաթ օրն ունեցան Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշայի հետ, Ն. Վսեմութեան հաղորդեցին Հոլանտայի առաջարկութիւնները ի մասին Քօնկոյի պետութեան ներածման տրոց։ Վերոյիշեալ դեսպանք իրենց կառավարութենէն հրահանգ ստացած էին Թուրքիոյ որոշումն իմանալ ի մասին Հոլանտայի առաջարկութեանց։ Վսեմ. Սայիտ փաշա պատասխաներ է թէ օսմ. կայս. կառավարութիւնը Տէրութեանց մեծամասնութեան համակարծիք է այս խնդրոյն մէջ։

— —

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խան երէկ գիշեր հացկերոյթ մը տուաւ պարսկական դեսպանատան մէջ ի Պոլիս։ Հացկերոյթը սկսաւ ժամ 3½ին և աւարտեցաւ 5½ին։

Սեղանին ներկայ գտնուեցան Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշա, արարողապետ Մունիր փաշա, անգլիական դեսպանն ու կինը, գերմանական դեսպանը, կինն ու աղջիկները, սպանիական դեսպանն, Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշայի որդին՝ Շէրիֆ պէյ, Պ. Քայյարտ, կինն ու աղջիկը, Սըր Էտկար Վինսընտ ու կինը, Ազարեան էֆէնտի, ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդը, Կարնոյ պարսկական հիւպատոսն և դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնեայք։

— —

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԵՒ ՊՈԼՍՈՅ ԱՇՏԱՐԱԿՆԵՐԸ

Սթամպուլ լրագրոյ տէր և տնօրէն Պ. Հանլի կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրած է՝ Ղալաթիոյ և Պոլսոյ երկու աշտարակներուն մէջ վերելակներու հաստատման համար նախնական քննութիւններ կատարել։ Պ. Հանլի ամերիկեան Էլէվէյթօր Քօմփընի ընկերութեան ներկայացուցիչն է ի Կ. Պոլիս։

— —

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, դեկտեմբեր 1ին Հոմսի մէջ հնտախտի դէպք չէ պատահած։ Նոյն օրուան ժամ 10էն մինչեւ հետեւեալ օրուան ժամ 10, Սուրիական Տրիպոլսոյ մէջ 28 հոգի հնտախտէ բռնուելով, անոնցմէ և առաջուան բռնուածներէն 12 մահեր պատահած են։ Նոյն միջոցին Ատանայի մէջ 3 հոգի հնտախտէ բռնուելով, առաջուան բռնուածներէն 3 հոգի մեռած են։ Շրջակայից մէջ որ և է դէպք չէ պատահած, նոյնպէս Հալէպի մէջ։

Նոյեմբեր 29ին Ուրֆայի մէջ 10 և հետեւեալ օրն ալ 23 մահեր պատահած են։ Նոյեմբեր 24էն մինչեւ 30՝ Բազարճըք գաւառակին մէջ՝ 23 մահեր պատահած են։ Նոյեմբեր 28էն մինչեւ դեկտեմբեր 1, Քիլիսի մէջ առաջուան բռնուածներէն հինգ հոգի մեռած են։

— —

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Իտարէի Մախսուսէի շոգենաւք ցարդ որ և է տուրք չէին վճարեր Զմիւռնիոյ քարափանց համար, սակայն ընկերութիւնն այժմ սկսած է այդ տուրքը պահանջել։

Արդ, Ծովային Նախարարութեան և Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան միջեւ բանակցութիւնք կը կատարուին, որպէս զի այդ շոգենաւք ըստ առաջնոյն զերծ մնան քարափի տուրքէն։

— —

ՐԻՖԱԹ ՊԷՅԻ ԴԱՏԸ

Կը յիշուի թէ անցեալ մայիս ամսոյն մէջ մեկ քանի անձինք Րիֆաթ պէյ անուն երիտասարդի մը պատիւը բռնաբարելու պահուն, խղդած էին զնա։

Արդ, Եղեռնադատ ատեանն երէկ սկսաւ տեսնել այդ դատը։ Ամբաստանեալոց նստարանին վրայ կը գտնուէին Սատրէտտին, Թէսվիքճի Մուսին և նաւային հարիւրապետ Սիւլէյման էֆէնտի ու իրենց փաստաբանք։ Նախ կարդացուեցաւ Ամբաստանիչ ատենի ընդարձակ տեղեկագիրն, որ իբրեւ ոճրագործ կ'ամբաստանէր Սատրէտտինը, Թէսվիքճի Մուսին ու նաւային հարիւրապետ Սիւլէյման էֆէնտին։ Յաւարտ ընթերցման նախագահն սկսաւ հարցաքննել ամբաստանեալներն։ Օրը տարաժամած ըլլալով դատին շարունակութիւնն ուրիշ օրուան յետաձգուեցաւ։

— —

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մայրաքաղաքիս Ֆրանսական գաղթականութեան երեւելիք կիրակի օրը դեսպանատան մէջ ի ժողով գումարուեցան ընտրելու իրենց երկրորդ երեսփոխանն 1891 տարւոյն համար, որովհետեւ երկրորդ երեսփոխան Պ. Էմիլ Տըվօ առաջնոյն յաջորդած էր, սորա պաշտօնավարութեան պայմանաժամը լրացած ըլլալով։ Ներկայացեալ ընտրելիներէն Պ. Ժիւօ ստացաւ 24 քուէ և Պ. Ռընէ Պօտուի 23, սակայն բացարձակ մեծամասնութիւն (29 քուէ) չ'գոյանալուն, վերջնական ընտրութիւնը թողուեցաւ յառաջիկայ կիրակէին։

— —

ՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾՔ

Կուրճի ընկերութեան Զմիւռնիա շոգենաւն, որ քանի մը օր առաջ Սեւ ծովու մէջ խրելով, վնասուած էր, Պոլսոյ նաւահանգիստը բերուելով արքունի նաւարանը քաշուած է նորոգուելու համար։

—Անգլ. Աննէ շոգենաւն Վառնայի մօտ խրած է, և վերջին աւուրց հիւսիսային հովերուն պատճառաւ աւելի վտանգաւոր կացութեան մը մէջ կը գտնուի։ Այդ նաւուն տէրը մայրաքաղաքս եկած է, արկածի վայրն երթալու համար։

—Բէդրիս անուն առագաստանաւն, որ Եէնի-գափուի բացերը խարսխած էր, նախընթաց գիշեր խարսխին խզուելովն Գում-գափուի ժայռերուն զարնուեցաւ։ Ածուխ բեռցած ուրիշ առագաստանաւ մը ևս ընկղմած է Եէնի-գափուի առջեւ։ Նաւաստիք ազատած են։

—Վերջին աւուրց փոթորկալից օդերուն պատճառաւ երեք նաւակներ ընկղմած են Հայտար-փաշայի ու Գապաթաշի բացերը։

— —

ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ

Գաղթականաց վարչութեան կողմէ հրատարակեալ վիճակագրէ մը կ'երեւի թէ 1890 մարտի սկիզբէն մինչեւ նոյեմբերի վերջը գաղթականաց 3971 ընտանիք եկած են ի Կ. Պոլիս, ընդ ամենը 26.134 հոգի։ Ասոնք եկած են Ռումանիայէն, Պուլկարիայէն և Կովկասէն։ Այս ընտանեաց 3663ը զանազան գաւառներ ղրկուած են, իսկ 311ը վերջնապէս հաստատուած են ի Կ. Պոլիս։

Այս աւուր Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական յայտարարութիւն մը կը ծանուցանէ թէ արմտեաց մաքսատան նախորդ թարգման Սթամաթ Զաֆիրի՝ որ այժմ փախած է, օտար երկիրներէ մաքսատուն եկած արմտեաց վաճառացուցակներու մէջ խարդախութիւններ ըրած և այսու տէրութեան հասոյթից վնասած ըլլալով, Պետական Խորհրդոյ դատական ճիւղին կողմէ ի բացակայութեան դատապարտուած է հինգ տարուան բերդարգելութեան, ցկեանս աստիճանէ ու պաշտօնէ զրկուելու և կորսուած 59.571 ղրուշ 8 փարայի գումարին կրկինը վճարելու։

—Երէկ Թնդանօթարանի պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարեցաւ փորձելու և քննելու համար այն նորահնար տակառներն, որք Աւստրիոյ մէջ շինուած են վառօդը խոնաւութենէ պահպանելու համար։ Յանձնաժողովն իւր քննութիւններն աւարտելով տեղեկագիր մը պատրաստեց Վեհ. Սուլթանին մատուցուելու համար։

—Ոստիկանութիւնը գտած եւ ձերբակալած է անցեալները Սուլթան-Սէլիմի Իմարէթին մէջ սպաննեալ Նէջիր էֆ. ի սպանիչներն որք Թապաքհանէի Մէտրէսէէն երկու հոգի են՝ Մահմուտ և Հասան անուն։ Ասոնց մեղսակիցները կը փնտռուին այժմ։

—Խասգիւղի մէջ երկամեայ հրեայ մանկան մը դիակը գտնուած է, որ քանի մը օրէ ի վեր ծով նետուած էր։

—Բիւյիւք-Այա-Սօֆիայի բնակիչներէն Ուզուն Սատըք չաբաթ օրը դաշոյնի եօթ հարուածներով զարկաւ սպաննեց նոյն թաղի բնակիչներէն Րիզա անուն անձը։ Ոճրագործը ձերբակալուած է։

—Այտընի մէջ ձերբակալուած են չորս չարագործներ, որք թուրք կին մը խեղդելով, անոր տունը կողոպտած էին։

—Հեռագրական և թղթատարական վերատեսուչ Հասան Ալի էֆէնտիի որդին, Րիֆաթ պէյ, ընդհ. դատախազ ի Հալէպ, մեռեր է այդ քաղաքի մէջ։

—Բժշկական վարժարանի այն չորս ուսանողք, որք Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահ Պ. Քառնօյի կողմէ յայտնուած փափաքի մը համաձայն, Փարիզ պիտի երթային իրենց ուսումը կատարելագործելու համար, երէկ իրիկուն Փարիզ ուղեւորեցան արեւելեան ճեպնթաց կառախումբով։

—Մայրաքաղաքիս գաւաթճիներն իրենց մէջ մասնաւոր սակագին մը որոշած են և եթէ իրենց արհեստակիցներէն մին հակառակը գործէ տուգանք կառնուն եղեր։ Այս արհեստաւորք որոշեր են Գոտէֆի մէկ օխան երեք ղրուշէն և Եօֆքէֆի մէկ օխան հարիւր փարայէն վար չծախել։ Թուրք լրագիրք այս առթիւ ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն։

—Եէտիգուլէի ծովեզերքէն մարդու դիակ մը գտնուած է, որուն ո՛վ ըլլալը տակաւին յայտնի չէ։

Օսմ. Թատերական խումբի տնօրէն Պ. Մնակեան կը խնդրէ մեզմէ հրապարակաւ իւր շնորհակալիքը յայտնել առ Տքթ. Նէմլիթի որ ճարտար կերպով և ձրիաբար դարմանած էր յիշեալ խմբին յուշարար Պ. Արտաշէսն որ կոկորդի հիւանդութեամբ կը տառապէր։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր
ՄԻՐԷՅԼ (MIREILLE)

Տպագրական սխալմամբ մը երէկուան «Արեւելքի» թերթօնին Դ. սիւնակն հինգերորդ եղած է և այս վերջինը չորրորդ։

ՏՕՔԹ. ՆԷՄԼԹԻ, մասնագէտ կոկորդի, խռչափողի, ականջի և քթի հիւանդութեանց։

Հիւանդներ կ'ընդունի ամեն օր Եւր. ժամ 10էն 1, ի Բերա, Կլավանի փողոց, թիւ 7։

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ԾԽԱԽՈՏԻ ՐԷԺԻԻ

Օսմ. Ծխախոտի Րէժիի բաժնետէարք հրաւիրեալ են սովորական ընդհանուր ժողովոյ նստին որ պիտի գումարի 1890 դեկտեմբերի 15/27 ին, միջօրէէն յետոյ ժամ մէկ ու կէսին (Ը. Ե.) վարչութեան կեդրոնատեղին ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Թիճարէթ խան, լսելու համար վարչական խորհրդոյ տեղեկագրին ընթերցումը, և

1. Վաւերացնելու համար, եթէ հարկ կայ, 1890 մարտ 12ին (28 փետր.) փակուած հաշիներն ու հաշուեկշիռը։
2. Այդ տարեշրջանի շահաբաժինը որոշելու համար։
3. Վարչական խորհրդոյ երկու անդամոց ընտրութիւն կատարելու համար, ըստ 4, 5 և 6րդ հատուածոց 17 յօդուածի կանոնագրոյն։

Սովորական ընդհանուր ժողովոյն ներկայ գտնուելու իրաւունք ունին առ նուազն երեսուն բաժնեթուղթ ունեցող անձինք որք մինչեւ դեկտ. 5/17 չորեքշաբթի օրն իրենց բաժնեթուղթերն յանձնած ըլլան, ի Կ. Պոլիս՝ ընկերութեան կեդրոնատեղին, ի Պէրլին՝ Պ. Պլայխրօէտէրի դրամատան, ի Լոնտոն՝ Օսմ. կայս. Պանքայի գործակալութեան Թրօկմորդըն փողոց, Թ. 26 ի Բարիզ նոյն Պանքայի գործակալութեան Մէյէրպէր փողոց, Թ. 7, և ի Վիէննա՝ Քրէտի Անշթալտին։

Իւրաքանչիւր բաժնետիրոջ ընդունագիր մը պիտի յանձնուի, որ մուտ տոմսի պիտի ծառայէ ընդհանուր ժողովոյն ներկայ գտնուելու համար։

Որոշմունք կը տրուին ներկայ անդամոց ձայնից մեծամասնութեամբ։ Իւրաքանչիւր անդամ նոյնքան ձայն ունի որքան անգամ որ երեսուն բաժնեթուղթ ունի, սակայն ոչ ոք կրնայ երեք ձայնէն աւելի ունենալ իւր անուան կամ քսան ձայնէ աւելի՝ իւր կամ զինքը փոխանորդողին անուան։ 2—2

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Մինչեւ ցարդ հինգ առ 100 զեղչ մը գործարանի սպառեալ իւղեղինաց համար, եւ երկու առ 100 զեղչ մը մթերանոցի սպառեալ իւղեղինաց համար, ընդամենը 7 առ 100 զեղչ մը կը շնորհուէր Կ. Պոլսոյ, Իզմիրի և Սելանիկի վաճառականաց, ամեն այն ալքօլներու համար որք կանոնական տրոց վճարուելէն ետքը, իրենց վաճառատունը կը փոխադրուէին։ Փորձը ցոյց տուած ըլլալով որ վերոյիշեալ սպառեալ իւղեղինաց ծախքը 100ին 3՝ չանցնիր, որոշուեցաւ որ յետ այսօրիկ 3 առ 100 զեղչ մը, միայն ըլլուի վերոյիշեալ վաճառականաց կողմէ ներածեալ ալքօլներուն։

Հետեւաբար Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութիւնը կը ծանուցանէ որոց որ անկ է, թէ այս տնօրինութիւն պիտի գործադրուի ներկայ ծանուցման հրատարակման թուականէն մէկ ամիս ետքը։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Կ. Պոլիս 27 Նոյեմ. 9 դեկտ. 1890
3—3

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐՔ

Այս գիշերուան փոթորկին պատճառաւ, քաղաքական հեռագիր չունինք (արդէն Սուրհանդակ ալ չկայ։)

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՕՐՍԱ

Ղալաթիա 4 Դեկտ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110
3 » Բարիզի »	22 90

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միջոց. Ս. Սէրի	20 3
Առաւօտեան գոցուեցաւ	20 4
Նոյն օրէն »	20 7½
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	79 5
» » ժամ 5ին	— —

[illegible]

Փոխառութիւն	A. Սէրի	— —
»	B.	— —
»	C. »	20 4

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ ... [illegible]	4 39
Գրէտի ժէնէրալ ... Օսմ.	9 20
[illegible]	6 26
[illegible]	4 30
Թրամուէյ	534
[illegible]	77 ⅛
Բաժնեթուղթ Լավրիօնի. Գ. Ե.	145

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	100
20 Ֆրանքնոց	87 23
Անգլիական ոսկի	110 18
Մարք (գերմանական ոսկի)	107 20
Իմբերիալ	0 30
[illegible]	51 12
[illegible] Թղթադրամ	7 92
Մէճ. արծաթ. ([illegible])	107 32
[illegible]	102 30
Հինգնոց	102 10
Մեթալիք	99 30
Թաաֆիյէ	—
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	8—9

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՕՐՍԱ

Բարիզ, 15 Դեկտեմբեր, ժամ 4 վայր. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	96
» » 4 ½ %	104 30
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 52 ½
Օսմանեան երկաթուղի	76 87 ½
» Րէժիի բաժնեթուղթք	335
Պանք Օթօման	611 25
[illegible]	810
Իտալական Ռանթ 5 %	94 05
[illegible] 5 %	— —
[illegible] (1890)	408 75
Եգիպտական միացեալ	487 50
Պանք տը Բարի	855
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	465 62½
Սուէզի Ջրանցք	2407 50
Պորտուգալեան արտաքին	75 ½
Ռիօ Թինթօ	— —
[illegible]	— —
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 23

Լոնտոն, 15 Դեկտ. ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	96 06
Օսմ. » Սէրի Դ.	18 25
» » » Ա.	42
» » » Բ.	23 ¾
» » » Գ.	18 ¼
Երաշխաւորութիւն 1877	101 ½
Պանք Օթօման	14 37
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)	96
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	102 ¼
Ռիօ Թինթօ	25 ½
Ռուսիոյ (փոխառ. [illegible])	101
Չիլեական 5 %	92 ¾
[illegible] »	74 ½
[illegible]ական 1889	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 522

Վիեննա, 15 Դեկտ. ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	35 90
» Րէժիի բաժնեթուղթք	144
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	115 25
» Փարիզի »	45 45

Պերլին, 15 Դեկտ. ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 115
» Փարիզի »	80 05
Ռուսաց Թղթադրամ	—
Օսմանեան երկաթուղի	77 40
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	— —

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 15 Դեկտ. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95 98 ¾
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	չկայ
Օսմանեան երկաթուղի	— —
Օսմ. Րէժի	— —

ԳՐՋԸԼ ՎԱՍԻԷԹՆԱՄԷ

Հռչակաւոր Քուվիէ՝ թը Մօնդըբէրնի խիստ հետաքրքրաշարժ վէպն 832 մեծադիր երեսներէ բաղկացեալ. [illegible] հատոր մ'ըլլալով կը վաճառուի բոլոր հայ գրավաճառաց և [illegible] Պօլսոյ և Յակոբ աղաներու խանութն. իսկ կեդրոնատեղին է Պանճէգաբու թ. 4 աւստրիական փոստին վրան Զ. Թորոսեան գրատունը, ուր կը գտնուին գրպանի և պատի ամեն տեսակ օրացոյցներ և կը գնուին նամակի գործածուած փուլեր,

3—6

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԱՖԻՈՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ, Նոյեմ. 22

Հռչակաւոր աւազակ Օսման՝ որ շուրջ երեք տարիներէ հետէ թէ՛ տեղական եւ թէ՛ շրջակայ կառավարութեանց ուշը գրաւած էր, զարնուեցաւ, իւր վեց ընկերներէն չորսը մեռած են և երկուքը անվնաս պրծած, իսկ ինք ծանր վիրաւորեալ յանձնուած է Գօնեայի կուսակալութեան։

—Թաղ. Խորհուրդը կը պնդէ իւր հրաժարման վրայ. վերջերս տեղւոյս կառավարիչ Ճէմիլ պէյի առաջարկութեամբ Խառն Ժողով գումարեցաւ յընտրութիւն Թաղ. Խորհրդոյ, բայց ըստ տրամադրութեան սահմանադրական օրինաց ընտրութեան համար Առաջնորդի ներկայութիւնն անհրաժեշտ լինելով և այս ալ ազգայնոց կամաց հակառակ գալով՝ անկարելի համարուեցաւ ընտրութիւն կատարել։

—Օդերը նպաստաւոր են վարուցանի համար և իբրեւ արդիւնք սորա ափիոնի և արմտեաց գներն միշտ անկում կը կրեն, որով և ոչ նուազ կը վնասուին վաճառականաց բազումք։

—Ագչէհրէն մեզ կը գրեն թէ՛ քաղքին չուկան հրոյ ճարակ եղած է. անվնաս մնացած են միայն քանի մը խանութներ և քարուկիր մեծ շէնք մը՝ ուր կը բովանդակէին տեղւոյն վաճառականաց մթերանոցք։

—Կը գրեն նաեւ թէ՝ հասոյթը ազգային հաստատութեանց յատկացեալ բաղանեաց շինութիւնն, որում կ'աշխատէին Ագչէհրի ազգայինք երեք տարիէ ի վեր յարատեւ եւ անդուլ, մօտ է ի կատար ածման, մինչդեռ մերինը կը մնայ և պիտի մնայ դեռ ի մեծ ամօթ և ի պարսաւ քաղքիս հայ հասարակութեան։

ԱՅՆԹԱՊ, 15 Նոյեմ. 1890

Ինչպէս ոմանք գուշակեցին անցեալ տարի՝ Ինֆլուէնցային յաջորդեց այժմ Հնտախտ՝ որ մէկ ամսէ հետէ ի սարսափ մատնած է զմեզ իր մահաբեր այցելութեամբ։ Առաջին անգամ, սկսելով օրական 2 3 հոգիէ, այսօր, մինչեւ 20-30 կը համրուին այս անողոք թշնամւոյն զոհերը, որոց մէջ զգալի մեծամասնութիւն կը կազմեն թուրք երիտասարդներ և հայ կիներ։ Բնական է երեւակայել այն մեռելատիպ երեւոյթն, զոր կը պարզէ քաղաքն ողջոյն։ Վարժարանները փակուած, առեւտուրները նուազած և փողոցներու մէջ կարծես դատարկութիւն մը տիրած է՝ առ ահի այս յանկարծահաս պատուհասին։ Ի զուր մխիթարական յոյս մը ունեցանք եղանակիս ցրտաշունչ անձրեւներուն վրայ. սաստիկ ձեան և սառոյցի մէջ իսկ ճարակ գտաւ մեր մանրադիտական ոսոխերը և ի յուսահատութեան մատնեց զմեզ։

Ո՛չ միայն ցաւալի, այլ եւ դատապարտելի է այն անզգուշութիւն և անտարբերութիւն, զոր ցոյց տուին ձեռնհաս մարմինք՝ կանխաւ գործադրելի միջոցներու մասին և մինչ ժողովրդեան խնդրանօք Հալէպի ուղեւորոց դէմ շղթայ կը հաստատուէր, միւս կողմէ բազմաթիւ փախստական ընտանիք գունդագունդ կը դիմէին հոս և իրենց հետ կը բերէին հիւանդութեան սերմերն՝ որպէս բերած էին նաեւ 1875ի հնտախտին ժամանակ։

Միակ սփոփանքն զոր կը վայելենք՝ ներկայութիւնն է մի քանի կարող բժիշկներու, որոց մէջ երախտագիտական առաջին մրցանակն կը պարտինք առ Տօքթ. Ֆ. Տ. Շէպըրտ, ճարտար և անձնուէր բըժըշկի օրինակելի տիպարն։ Ո՛չ նուազ գովելի ծառայութիւն կը մատուցանեն նաեւ Տոքթ. Ի. Հէքիմեան, Տոքթ. Ց. Նազարեան, եւ այլք ոմանք, որք արժանի են հանրային շնորհակալեաց։ Սոյն երեք բժիշկներու խորհրդակցութեամբ «Առողջապահական հրահանգ» մը պատրաստուելով կարդացուեցաւ Ս. Եկեղեցւոյ մէջ ի լուր ժողովրդեան, որպէս զի քիչ շատ անհրաժեշտ զգուշութիւններն ի գործ դրուին։ Քաղաքիս բոլոր ջրհորներն իրերահաղորդ լինելով, հնտախտի ծաւալման նպաստած կը թուին, ուստի առաջին պատուէրն է՝ եռացեալ ջուր միայն գործածել։

Ողբալի ճշմարտութիւն մ՚է սակայն, որ այս միջոցներն խիստ անբաւական են քաղաքի մը համար որ կը պարունակէ 45 հազարի մօտ բնակիչ եւ նոյն թուով ալ գիւղաբնակ շրջակայ ժողովուրդ։ Շօշափելի ընդհանուր տգիտութեան հետ կը միանան նիւթական ողորմելի կացութիւն և բոլոր առողջական պայմանաց բացարձակ չգոյութիւն։

Անկարելի է գրչով նկարագրել արգահատելի տեսարանն մեր չքաւոր բնակարանաց։ Խցիկի մը մէջ պատսպարուիլ 5-10 զաւակներով, չունենալ ուտեստ եւ զգեստ, չունենալ բժիշկ եւ դարման, եւ դիմադրել հնտախտի ահռելի միկրոբներուն . . . ։ Ուրկէ՞ պիտի ճարակի եւ ե՞րբ պիտի վերջանայ այս կոտորած, Աստուած միայն գիտէ. մարդասիրական սուրբ պարտ մ՚է սակայն անմիջական և ազդեցիկ դարմաններ հասցնել աղքատ և թըշուառ ընտանիքներուն։ Քաղաքիս հարուստներէն ոմանք փութացին ոչ վարակեալ գիւղեր ապաստանիլ, մնացեալ բարեկեցիկ դասն ալ փոքր ի շատէ կը պատսպարուի, իսկ ո՞վ պիտի հոգայ մարդկային դժբաղդութեան բաժինը կրող զրկեալներն, որք,—ափսո՜ս ճշմարտութիւն,—ստուար մեծամասնութիւնը կը կազմեն։

Եթէ ա՛յս է պատկերն Այնթապ քաղաքին, պէտք է հաւատալ որ տասնապատիկ աւելի աղէխարշ է վարակեալ միւս քաղաքաց և գիւղօրէից վիճակն։ Մարաշ, մեզմէ 18 ժամ հեռի ի հիւսիս, կեդրոն Միւթեսարրըֆլըգեան եւ առաւել բազմամարդ շրջակայից՝ աղտեղութեան եւ անհոգութեան զոհ կերթայ։ Օրական մինչեւ 60 հոգիի հասած է հոն մեռելոց թիւն։ Նոյն զարհուրելի վիճակին ենթարկուած է Քիլիս, մեզմէ 12 ժամ ի հարաւ։ Իսկ հեռաւոր և անծանօթ գիւղերու մէջ, մարմնացեալ թշուառութեան սերունդ հազարաւոր ժողովրդոց վրայ ոչինչ գիտենք. տարակոյս չկայ սակայն թէ հընտախտն իր աւերիչ դերն սկսած է անոնց մօտ եւս։ Եւ եթէ, Տէր մի՛ արասցէ, յառաջանայ Ամանոսի հիւսիսային շղթային անդին՝ յառաջիկայ գարնան մէջ տեսնել ունինք մահացու արշաւանք մը աւելի կատաղի։

Գրիչս այլ եւս չը չարժիր առ այժմ։ Թախանձագին կը հայցեմ ուշադրութիւնն ձեռնհաս իշխանութեան, որպէս զի անմիջապէս կատարուին հարկ եղած հզօրագոյն դարմաններն։ Երանի՛ թէ, յաջորդ թղթակցութեամբ մխիթարական լուրեր հաղորդելու բաղդն ունենայի։

ՆԱՄԱԿ ԱՄԵՐԻԿԱՅԷ

ՈՒՍԹԸՐ, 25 Նոյեմ. 1890

Թուականէս երեք չորս տարի առաջ Պօսթըն Հէրալտ կոչուած առաջնակարգ լրագիրէն թարգմանելով այս սիւնակներու մէջ՝ ըսած էինք թէ Մուտի անուն աւետարանիչ մը արեւմըտեան նահանգներէ մին գնացած և տեսած էր որ ժողովական աղանդաւորք ժողովարան մը շինելու համար դրամ հաւաքելու մտօք ծանուցում ըրած էին թէ ամեն անոնք որ քսան և հինգ սենթ (իբր վեց դահեկան) վըճարեն կրնան աղջիկ մը համբուրել։ Աւետարանիչը տեսնելով այդ ծանուցում բողոքոյ ձայն բարձրացուցած էր եւն., մեր սոյն թարգմանութիւն անգլիերէնի թարգմանուելով քաղաքիս մէջ երիտասարդի մը տրուած էր որպէս զի մեզ կանչելով խրատէ որ յետս կոչում ընեմք և կամ ըսենք թէ սուտ է այդ պատմութիւն զոր Պօսթըն Հէրալտի հեռագրուած էր։ Սոյն երիտասարդն՝ չեմք գիտեր որով իշխանութեամբ կոչած էր մեզ և մեք ներկայացանք իրեն երբ՝ նախ յոժ քաղաքավարական ոճով խնդրեց մեզմէ որ յետս կոչում ընենք։ Իսկ երբ մեք մերժեցինք իւր անտեղի խնդիր՝ պարոնն սպառնալիքներ ընել սկսաւ, որոց առջեւ եւս մեք անտարբեր մնացինք պնդելով թէ մեր գրածն հեղինակութիւն չէր այլ պարզ թարգմանութիւն մը, ուստի և նորա հետեւութեան պատասխանատու չէինք մեք։ Մեր սոյն արդարացի առարկութենէն գոհ չ՚մնալով պարոն նախանձախնդիրը կ՚երեւնայ թէ կ՚որոշէ վըրէժ լուծել մեզմէ. և իրօք տարի մը վերջ վտահամբաւ հայու մը և տըգէտ երեցի մը ընկերութեամբ քաղաքիս հասարակաց դպրոցներու տեսուչին կ՚երթան և մեզ դէմ գանգատ կ՚ընեն յայտնելով որ մեզ նման անձ մը հասարակաց դպրոցներու մէջ հայոց դասախօսելու արժանի չէ։ Տեսուչն ոչ թէ միայն կարեւորութիւն չի տար այդ անտեղի խնդրոյն այլ եւ ցերեկեայ դպրոց մ՚ալ կը բանայ հայոց և մեզ կը յանձնէ նորա կառավարութիւնն տարեկան հինգ հարիւր տոլար թոշակաւ, որով թէ երեկոյեան և թէ ցերեկեայ դպրոցաց մէջ դասախօսութիւն կը լինէր հայոց չորս տարբէ ի վեր։

Այս տարի հասարակաց դպրոցներու տեսչին և ճեմարանի մը տեսչին մէջտեղ գժտութիւն մը ծագած ըլլալով՝ քաղաքիս ժողովրդեան մէկ մասը տեսչին դէմ ելան և ինչպէս ամեն նշան ցոյց կուտայ՝ պաշտօնանկ պիտի ընեն զինքը երբ տարեշրջանը աւարտի։ Այս խառնաշփոթութենէն օգուտ քաղելով մեր քննադատ պարոնն այս անգամ երեք ժողովական երէցներու ընկերակցութեամբ բողոք կը բառնայ մեզ դէմ ոչ թէ տեսչին այլ ուսումնական խորհրդոյ անդամներէ ոմանց. և այնչափ գաղտնիգողն որ՝ դպրոցներու բացման օրը միայն տեղեկացանք թէ մեր անունը ջնջուած էր դասատուներու ցանկէն. հետեւապէս ժամանակ չ՚ունեցանք այդ երիտասարդի և իւր արբանեակ երէցներու խարդաւանանքներն հրապարակ հանել. և ահա այս կերպով ոչ թէ միայն մեք նիւթականապէս վնասուեցանք այլ եւ հայք որք կ՚օգտէին հայ դասատուի մը դասախօսութիւններէն՝ բոլորովին զրկուեցան այդ շընորհէն։ Քաղաքիս մէջ հայոց համար դպրոց մը բացած է՝ երբեմն կ Պոլսոյ մէջ միսիոնարութիւն ընող Հինչքօք անուն անձ մը որուն՝ հայկաբանութիւնն թարգմանելու համար հայ թարգմանիչ մը բռնած են և ուր դաս առնել կ՚երթան ութը տասնի չափ բողոքական հայք. մինչդեռ հասարակաց դպրոցն յաճախող հայոց թիւն էր 50-75 երեկոյեան և 25-30 ցերեկեայ դպրոցի մէջ։

* *

ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՄԻ ՆՈՐ ՀՐԱՇԱԼԻՔՆ ԵՒ ԱՆՁՆՈՒԷՐ ՔՈՅՐ ՄԸ

Միչիկան նահանգին Տէթրօյթ կոչուած քաղաքն անցեալ շաբթու Մաթիլտա Օբրէքթ անուն տասը տարեկան աղջկան մը գլխուն մազերը վերամբարձ գործիքէ մը բռնուելով ամբողջովին, գլխուն մորթը միասին կը հանուի, գլուխն առանց մազի և առանց մորթի թողլով որուն տեսքը զզուելի լինելէ զատ աղջկան կենաց բոլոր օրերուն մէջ գլխուն ոսկորը վերքերով լեցուած, հետեւապէս անկարելի պիտի լինէր երջանիկ օր մը անցունել։

Տեղւոյն բժիշկները յետ երկար խորհրդակցութեանց կ՚որոշեն աղջկան գլխուն մերկ մասը՝ դժբաղդ աղջկան քրոջ, Էմմա Օբրէքթ մարմնոյն մէկ մասովը պատսպարել զոր ինքը (Էմման) այնչափ յօժարութեամբ յանձն կ՚առնէր, իւր քրոջ գլուխը ցաւերէ փըրկելու մտօք։

Պատուաստելու փորձը անցեալ հինգշաբթի օր կատարուած է մեծ յաջողութեամբ և հետեւեալ կերպով։ Էմմա Օբրէքի աջ կողէն ութ մատնաչափ երկայն և հինգ ու կէս մատնաչափ լայնութիւն ունեցող կտոր մը կը կըտրեն մինչեւ աղջկան կուրծքին ներքեւ, առանց զան կտրել հանելու։ Հիմա կը բերեն Մաթիլտան և կը պառկեցնեն սեղանի մը վրայ, նորա քով կը պառկեցնեն նաեւ Էմման, միոյն գլուխը միւսին կուրծքին քով. յետոյ Էմմային մարմնոյն այն կտորը որ պատրաստուած էր, կը դնեն Մաթիլտին գլխուն վերայ եւ կը կարեն. նոյն ատեն երկու քոյրերը պինդ կերպով իրար կը կապեն որպէս զի շարժելով չի բաժնըւին իրարմէ և քաշեն հանեն մորթը աղջկան գլխէն, և այս կերպով Էմմայի մորթին կտորը կ՚սկսի պատուաստըուիլ Մաթիլտի գլխուն որ թերեւս առանց մազի պիտի մնայ, այլ անտարակոյս ազատ պիտի ըլլայ այլ և այլ անպատեհութիւններէ։ Սոյն գործողութիւն որ ամեն նշաններն ունի կ՚ըսեն յաջողութեան՝ երբ կատարելապէս պսակուի յաջողութեամբ, յայնժամ Էմմայի ձախ կողմէն դարձեալ նոյն չափ մորթ պիտի հանեն և իւր քրոջ գլխուն մնացեալ մասն ևս պիտի պատուաստեն։

Ասի մեք կը կոչենք գիտութեան մի հրաշալիքն. այլ ի՞նչ ըսելու է այդ անձնուէր քրոջ Էմմայի մասին. չենք գիտեր. ոչ բառ, ոչ խօսք և ոչ իսկ բանաստեղծութիւնք կարող են ըստ արժանւոյն գովաբանել մատաղ աղջիկ մը (14 տարեկան) որ իւր դժբաղդ քոյրն փոքր ինչ մխիթարելով երջանիկ տեսնելու նպատակաւ կը զոհէ իւր անձը, իւր կեանքը և իւր իսկ երջանկութիւնը. որովհետեւ մինչդեռ Մաթիլտի գլուխն վերքերով չի լեցուելու մըտօք իւր քրոջ մորթը կը պատուաստեն գլխուն, Էմմայի աջ և ահեակ կողերը կ՚ենթարկուին մի եւ նոյն վտանգի ինչ որ պիտի բառնայ սոյն գործողութիւն, որ ըսել է միոյն կեանքը փրկելու համար անհրաժեշտ համարուած է միւսի կեանքը վտանգել զոր, ինչպէս ըսինք, այդ երկրպագելի աղջիկ յօժարակամ յանձն կառնէ։ Լրագիրք իրաւամբ կ՚ըսեն թէ Էմմայի անձնուիրական համակրութիւնն, շուքի մէջ կը թողու Աբրահամի զոհին հնազանդութիւնը մինչդեռ այդ չաստուածուհին դեռ պառկած կը մնայ իւր քրոջ սեղանին վրայ, փափաքելով միայն թէ օր առաջ պատուաստն յաջողի ու միւս կողէն ալ կտոր մը հանելով իւր քրոջ գլխու մնացած մասն ալ գոցուի։

Լսուած է կ՚ըսեն շատ մայրեր որ յօժարակամ կը զոհեն իրենց անձեր՝ փրկելու համար իրենց սիրասուն զաւակներ, այլ առաջին անգամ է կը կարծուի որ քոյր մը կը զոհէ իւր ապագան իւր քոյրը փոքր ինչ մխիթարելու համար։ Արդարեւ ամեն տեսակէտով հնաշխարհիկ աղջիկ մ՚է Էմման, եթէ չէ պարզ չաստուածուհի մը։ Օրինակելի անձնուիրութեան կատարեալ տիպար մը, գերմարդկային էակ մըն է նէ։

Մ. Ց. ԹՕՓՃԱՆԷԼԵԱՆ

ԱՒՇԵՐՈՆԵԱՆ ԹԵՐԱԿՂԶՈՒ 1889 Թ. ՆԱՒԹԱՅԻՆ ԱՐԴԻՒՆԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հինգերորդ նաւթարդիւնաբերների ժողովը պատուիրել էր ժողովի խորհրդին՝ հոգալ Աւշերոնեան թերակղզու նաւթային արդիւնաբերութեան դրութեան մասին վիճակագրական տեղեկութիւններ հաւաքելու։

Խորհուրդը սկսեց կատարել իւր ստացած պատուէրը 1889 թ., և անցեալ տարուայ յուլիս ամսից հրատարակել ամեն ամիս տեղեկութիւններ նաւթային արդիւնահանութեան և նաւթահանքերի դրութեան մասին։ Ներկայումս նա հրատարակել է առաջին «Տեսութիւնը 1889 թ. Աւշերոնեան թերակղզու նաւթային արդիւնաբերական գործունէութեան մասին»։

Այս «Տեսութիւնից» երեւում է, որ անցեալ 1889 թ. Աւշերոնեան թերակղզում հում նաւթ է ձեռք բերուել 205.182,067 փութ, որից Բալախանում 186.342,358 փութ եւ Բիբի-Հէյբաթում 18.839.809 փութ։ Համեմատելով 1888 թուականի հետ, երբ, Կովկասի լեռնային մասի կառավարչապետի հաշուելով, ձեռք է բերուած ընդամենը 192.592.864 փ., անցեալ տարուայ արդիւնաբերութիւնն աւելի է 12.589.000 փութ։

Վերոյիշեալ թուից մեքենաներով դուրս է հանուել նաւթահորերից 162.649,867 փութ, իսկ շատրուանները տուել են 42.532.200 Փ.։ Այս քանակութիւնից Բալախանիի հանքերը տուել են 151.398.058 փ. մեքենաներով և 34,944,200 շատրուաններից, իսկ Բիբի Հէյբաթի հորերը տուել են՝ 11,251,809 փութ և շատրուանները՝ 7.588.000։

Ընդհանուր հանքատէրերի թիւը 1889 թ., որոնք նաւթ են հանել, Բալախանի-Սաբունչիում եղել է 57, իսկ Բիբի-Հէյբաթում 4.։ Ընդամենը գործել են 278 հորեր, այսինքն 1888 թ.-ից 12 % աւելի (1888 թուին գործել են ընդամենը 239 հորեր)։ Նաւթահորերի թիւը աւելացել է նաւթի գինը բարձրանալուց, որ ստիպել է հանքատէրերին ոչ միայն նոր հորեր փորել և հները խորացնել, այլեւ վաղուց անգործ մնացած հորերը հարստահարել։ Ամբողջ տարուայ ընթացքում նկատել է եղել նաւթային արդիւնաբերութեան աւելացնելու ձգտումը. օրինակ 1889 թ. ընթացքում Բալախանի Սաբունչիում ընդամենը գործել է 261 հոր, իսկ ամսից ամիս նոցա թիւը աւելացել է, այնպէս որ յունվարին գործել է 152 հոր, իսկ նոյեմբերի 218 հոր։

Անցեալ 1889 թուականին փորուելիս են եղել 106 հորեր, խորացուելիս՝ 30, ուղղուելիս՝ 28, սրանցից փորուել վերջացրել են 44, խորացվել են 21, ուղղուել են 20։ Ընդհանրապէս 1889 թուականին, համեմատ 1888 թուականի, նաւթահանքերի թիւը աւելացել է 115 %։

Ահա իւրաքանչիւր ամիս 1889 թուականին որքան նաւթ է ձեռք բերուել.

Յունվարին	—12.453, հազար.
Փետրվարին	—12.263, հազար.
Մարտին	—15.271, հազար.
Ապրիլին	—14.482, հազար.
Մայիսին	—16.180, հազար.
Յունիսին	—18.221, հազար.
Յուլիսին	—20.432, հազար.
Օգոստոսին	—23.071, հազար.
Սեպտեմբ.	—19.495, հազար.
Հոկտեմբեր.	—17.494, հազար.
Նոյեմբերին	—18.688, հազար.
Դեկտեմբեր.	—17.133, հազար.
Գումարն է	205.132.000։

Ամենաքիչը ուրեմն (12.263.116 փ.) ձեռք է բերուել փետրուարին, ամենաշատը (23.070.691 փ.) օգոստոսին։

Նաւթահորերի մեծամասնութիւնը օրական 500—1500 փութից աւելի չի տըւել, այսպէս 500—1000 փ. տուել է 52 հոր, իսկ օրական 1000—1500 փ.—51 հ.։ Մինչեւ 500 փութ տուել են 32 հոր, 1500—2000 փ.—29 հոր, 2000—2500 փ. —25 հ., 2500—3500 փութ — 23 հոր։ Օրական ամենաշատը 7—8 հազար փ. տըւել են 6, հոր, 8—9 հազ.—4 հոր, 9—10 հազար փութ— 6 հոր 10—12 ½ հազար փ.—1 հատ։ Սորանից աւելին արդէն շատրուաններին են տալիս։ Ամենահարուստ շատրուանների թիւն է եղել 3, որոնք օրական տուել են միջին թուով 30—40 ½ հազար փութ։ Ամենաարդիւնաբեր հորերը գտնվում են «Այգիներ» և «Շէյթան-բազար» կոչված մասերում։

1889 թուականի հարստահարված նաւթահորերի միջին խորութիւնն է եղել Բալախանի — Սաբունչիում 89 սաժեն, Բիբի-Հէյբաթում $100,^{58}$ սաժեն, իսկ երկու տեղերը միասին վերցրած միջին թըւով $89,_{7}$ սաժեն։

Հարստահարուող հորերի միջին խորութեան՝ 1888 թուականին համեմատ՝ 1880 թուականին քիչ աւելանալու պատճառն է նախ անգործ մնացած հորերի նորից հարստահարվիլը եւ երկրորդ շատ նոր հորերի փորման վերջանալը աննշան խորութենում։ Բալախանի—Սաբունչիի հորերը համեմատ Բիբի—Հէյբաթի հորերի միջին խորութեան աւելի լինելու պատճառն են Գ. Ռիչարի երկու հորերը, որոնցից մէկը հասնում է մինչեւ 130, միւսը մինչեւ 150 սաժ. խորութեան։ Եթէ տեղեկութիւններ ձեռք բերելով իւրաքանչիւր նաւթահորի արդիւնաբերութեան մասին, բոլոր 1889 թուականին հարստահարվող հորերը դասաւորենք իրանց խորութեան համեմատ, պարզ երեւայ որ նաւթահորերի միջին արդիւնաբերութիւնը, նոցա խորութեան աւելնալով հանդերձ, ձգտում ունէ աւելանալ եւ այն էլ ի հաշիւ շատրուանների, ինչպէս այդ երեւում է հետեւեալ հաշուից։

Հորերի խորութիւնը սաժեն	Հորերի թիւը	Ընդհանուր բերք	Մի հորի բերքը
22 մինչեւ 50	—29—	7.641,000—	263.484
50 » » 75	—54—	23.806 000—	440 851
75 » » 100	—70—	40 023 000—	571.757
100 » » 110	—37—	24.719 000—	668,081
110 » » 120	—28—	23,884,000 —	853,000
120 » » 130	—23—	37,798,000—	1,643,386
130 » » 140	— 8—	7,050,000—	881,250
140 » » 150	— 9—	8,849,000—	983,222
150 » » 165	— 2—	628,000—	314,000
165 » » 167_{83}-	1—	76,000—	76,000

Բալախանի—Սաբունչիից սեւ նաւթի դէպի գործարանները տեղափոխվելը առհասարակ աչքի է ընկել 1889 թուականին իւր առատութեամբ՝ համեմատ նախընթաց տարուայ։ Այսպէս, 1888 թուականին տեղափոխվել է գործարանները 157 048,413 փութ սեւ նաւթ։ Իսկ 1889 թ. 173, միլիոն 894465 փութ սեւ նաւթ։

Վերջին երկու տարուայ ընթացքում սեւ նաւթի թանգանալը, նոյնպէս եւ նախկին տարիներում նորա մեծ քանակութեամբ ի զուր կորչելը, մանաւանդ 1888 թուականին, ստիպեցին հանքատէրերին աւելի խնայողութեամբ վերաբերվել դէպի նաւթը եւ նորա համար շինել ապահով պահեստներ։ Ընդամենը ներկայանում Աֆշերոնեան թերակղզում կայ 250 պահեստ 34,292,650 փութի համար։

Ի վերջոյ, պէտք է նկատել, որ 1889 թուականին նաւթի տատանվող գները 1 ½—2 կ. ծանր նաւթի համար, և 2—3 կ. թեթեւ նաւթի համար, հոկտեմբեր ամսին հասան հանքերում 7 կոպէկի 1 փութին։ Այդ ամսին մինչեւ անգամ 7 կոպէկով դժուար էր նաւթ գնել մի ապահով ընկերութիւնից։ Նոյն իսկ լճերի նաւթը, որ 1889 թուականին՝ նախկին տարիների համեմատ՝ մեծ քանակութեամբ է դուրս հանուել, նոյն իսկ այդ նաւթի գինը բարձրացաւ 4 ½ կոպէկի Սեւ քաղաքում յանձնելու պայմանով։ Տարուայ երկրորդ կիսին շատ ֆիրմաներ խոյս էին տալիս նաւթը երկար ժամանակով կանխիկ վաճառելուց։ Նաւթը ծախվում էր մի ամսով՝ իւրաքանչիւր անգամ նոր գին նշանակելու պայմանով։ (Արձագանք)

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ց. Պ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Ի Ղալաթիա, Մումխանէ, նպարեղինաց առեւտրով զբաղող Ց. Պ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ եւ Ս. ՎՐԹԱՆԷՍԵԱՆ ընկերութիւնը լուծուած լինելով, յիշեալ ընկերութեան անդամներէն Ց. Պ. Պօյաճեան՝ պատիւ ունի ծանուցանել իւր պատուարժան յաճախորդաց թէ՝ միեւնոյն առեւտրով զբաղելու համար վաճառատուն մը բացած է ի Մումխանէ, շոգենաւային Լօյտ ընկերութեան գրասենեկաց դիմացը Ռուսաց Անտրէէվըքի վանուց ներքեւ, թիւ 111, ուր կը գտնուին ամեն տեսակ նպարեղէնք, ըմպելիք, Ռուսիոյ անխառն իւղ, ընտիր խավեար և Զինաստանի ու ռուսական Բաբօֆի անխարդախ թէյ։ 205

ՀՐԶԱԲԵՐԱԿԱՆ

Տպարան եւ Գրատուն

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴ

Ն. Ճ. ԱՐԱՄԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Զագմագճըլար Եօգուշու
Ցակոբեան խան, Թիւ 8, 9, 10, 11

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ բարեյիշատակ Հօրս՝ Ճանիկ Արամեանի հանրածանօթ Տպարանն՝ զոր գրեթէ օտար ձեռներ կը վարէին՝ այս անգամ ուղղակի մեր վարչութեան ներքեւ առած եմ։

Այս առթիւ պէտք եղած միջոցներն ի գործ դրած եմ յիշեալ գործատունը համար զանձն անոնց որ բարեհաճին իրենց վստահութեամբ պատուել զիս։

Տպարանիս մէջ կը գտնուին Հայերէն, Տաճկերէն, Գաղղիերէն, Յունարէն, Պուլկարերէն եւայլ ամեն լեզուի տառեր՝ իրենց պարզ եւ զարդարուն տեսակօք։ Ինչպէս յառաջ նոյն եւ այսու ամենայն ճշդութեամբ պիտի տպագրուին ամեն տեսակ գրքեր, ինչպէս նաեւ հասարակական Հրաւիրագիրներ, Այցետոմսեր, Նամականիշ, Մահազդներ եւայլն, եւն։

Տպարանս իրեն նշանաբան ըրած է Գնոյ չափաւորութիւն, պարկեշտութիւն, փութաջանութիւն եւ այն ամեն հանգամանքներ որք յատուկ էին Ճանիկ Արամեան Տպագրատան։ Կը հրաւիրուին Պաշտ. Հեղինակք եւ Արգոյ Ազգայինք փորձով հաստատել մեր ըսածներն։

ՆԵՐՍԷՍ Ճ. ԱՐԱՄԵԱՆ

ԾԱՆՕԹ. — Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք ամենայն ճշդութեամբ եւ փութով կը կատարուին։

1891
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ
ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ՕՐԱՑՈՅՑ
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
ՀԱՅՈՑ
ՏՊԱԳՐ. ԵՒ ՎԻՄԱԳՐ.
ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
Սուլթան համամ
թիւ 14
Կ. ՊՈԼԻՍ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Օրացոյց. — Օսմանեան Կայսրութիւն. — Աւագանի Կայսերական Պալատան. — Նախարարք. — Պաշտօնատարք մայրաքաղաքին. — Հրամանատարք. — Կուսակալք. — Օսմ. Դեսպանք. — Դեսպանք եւ հիւպատոսք օտար տէրութեանց. — Հայազգի աստիճանաւորք.— Հայրապետութիւնք Հայոց.— Առաջնորդութիւնք եւ Վանօրէք.— Ազգ. Կեդրոնական վարչութիւն եւայլն. — Պատրիարքութիւն Երուսաղէմի. — Առաջնորդութիւնք Թուրքիոյ եւ այլն. — Թաղօրայք. — Բարեգործական եւ Կրթական ընկերութիւնք. — Հռովմէական Հայ հասարակութիւն. — Բողոքական Հայ հասարակութիւն. — Բժիշկք. — Փաստաբանք. — Լրագիրք. — Երկաթուղիք. — Հեռագրութիւնք եւ Թղթատարութիւնք միջազգային եւ այլն. — Դրամք. — Հայազգի աստիճանաւորք Ռուսական տէրութեան. — Նոյն Պարսկական տէրութեան. եւն. եւն. — Ծանուցումք։

ԳԻՆ 3 ՂՐՇ.

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂՍ

Ստորագրեալս պատիւ ունի ներկայիւս ծանուցանել իր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ Եւրոպայի հռչակաւոր գործարաններէն այն ինչ բերել տուած է նոր և վերջին կատարելագործութեան համեմատ մեքենայներ, ժամանակիս պահանջմանց ըստ ամենայնի յարմար, որոնցմով կարելի է ամէն չափով և ձեւով լուսանկարներ արտադրել ի կատարեալ գոհունակութիւն ամենէն դժուարահաճ յաճախորդաց։

Մեր բազմաթիւ բարեկամք կարող են համոզուիլ մեր ըսածներուն պարզ այցելութեամբ ի մեր գործատուն, ուր կարող պիտի լինին ունենալ դիւրամատչելի գներով ընտիր և ամենամաքուր լուսանկարներ։ Ստորագրեալս միշտ անձամբ կը հանէ լուսանկարներն առանց երկրորդական պաշտօնէից ձեռքը ձգելու։

Արդէն 25 տարիներէ ի վեր մեր յաճախորդաց նկատմամբ մեր տան ունեցած բարւոք յարաբերութիւններն ինքնին բացայայտ ապացոյցներ են մեր ըսածներուն ճշդութեան։

Օդը երբ ամպոտ է, լուսանկարն երբեք տարբերութիւն չունենար. գործատանս մէջ թէ արանց և թէ կանանց համար մասնաւոր վարսայարդար մը կը գտնուի։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
ՆԻԳՕԼԱՅԻ ԱՆՏՐԻՈՄԷՆՕ
99, Սուլթան Պայազիտ Բէօսթէլճիլէր Պօղ. 99
195 Կ. Պոլիս 64—90

ՋՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ
Բերա, Սաքըզ աղաճ, Թիւ 15, 17, 19 [Աղա ճամի]

Իր տեսակին մէջ միակ հաստատութիւն յԱրեւելս
Ամէնէն զօրաւոր և կատարելագործեալ գործիներով օժտուած
Պերճանք, հանգստութիւն և աժանութիւն ի միասին
ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՈՔԹՈՐ ՍԻՐՈՒԻՍ
Նախկին արտաքին բժիշկ Բարիզի հիւանդանոցաց

ԼՈԳԱՐԱՆ ԵՒ ՏՈՒՇ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ
Ելեկտրականութիւն—Կախումն—Մարմնամարզ
Վարսայարդար—Մասաժ—[illegible]
Զինավարժութիւն Արանց

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆՈՒԻՆ ԵՒ ԿԸ ԲՈՒԺՈՒԻՆ
Անարիւնութիւն, [illegible], Ջղախտութիւն, Անկարողութիւն, Անդամալուծութիւն, Ստամոքսի հիւանդութիւնք, եւն. եւն.

ՄԷԿ ՔԱՆԻ ԳԻՆԵՐ

ԼՈԳԱՐԱՆՔ	Բ կարգի 4 ղրշ.—Ա կարգի 6 ղրշ.
ՇԱՐԺ ՏՈՒՇ	Բ » 3 »—Ա » 5 »
ՏԱՔ ՋՈՒՐ ՏՈՒՇ	Բ » 5 »—Ա » 7 »

Դուզերով լոգարաններու համար գները կը զանազանուին դուզին գնոյն համեմատ.
Բաժանորդագրութեան համար 10 % զեղչ
Դպրոցներու եւ ընտանեաց համար մասնաւոր պայմանք 35

ՍԻՐՈՒՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՄԱՆԿԱՆՑ ԵՒ ՊԱՏԱՆԵԱՑ ՀԱՄԱՐ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
Թարգմանեց ԱՒԵՏԻՍ Թ. ԿԷՃԻՒՐԵԱՆ
(ՅԱՏԿԱՊԷՍ ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒԷՐԻ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Մանկական զուարթ և հրահանգիչ պատմութիւններ, գեղեցիկ պատկերներով զարդարուած. իր գրպանին մէջ միշտ ստակ ունենալու միջոցն և այլ ընտանեկան խրատներ. ընտիր խորհրդածութիւններ խնդալու համար նուրբ կատակներ. եւն եւն եւն.

Կը գտնուի ամէն հայ գրավաճառաց քով ի գին 100 փարա։ 376

Շատ առնողներու համար մասնաւոր զեղչ, որոյ համար դիմել Սուճի Պօղոս աղայի խանութն ի Պայչէ Գաբու։ 1—5

Տր. ՍԱՖՐԷՑ
ԵՐԿԱՐ ԱՊՐԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ
Սկզբունք Առողջաբանութեան
Թարգմանեց
ԱԶԱՋՈՒՐԿ ԹԱԴԷՈՍ ԿԷՃԻՒՐԵԱՆ

Սոյն գործ՝ որ ընտիր և պարզախօս աշխարհաբարի թարգմանուած, բառատետրի մը յաւելուածով ճոխացած, ի լոյս կ՚ընծայի, գիտութեան արդի յառաջդիմական սկզբանց համաձայն, և ընտանեկան խօսակցութեան պարզ ոճով մը՝ կենաց բնութիւնը կը սահմանէ, նորա երկրագնտոյս վրայ ծագումը ու յառաջդիմութիւնը կը մեկնէ, նորա անվթար պահպանման և երկարաձգման հարկաւոր միջոցները կը խօսէ և խափանարար պատճառները կը նշանակէ, և որ առաւելն է բարոյականին առողջ, երկար և երջանիկ կենաց մի անհրաժեշտ տարր լինելը կ՚ապացուցանէ. ուստի և ամենայն իրաւամբք կրնայ և արժանի իսկ է ամէն դասու, վիճակի, հասակի և սեռի անհատից ձեռք անխտիր տրուիլ յընթերցումն։

Նաեւ իբրեւ միակ ապրուստի միջոց համակրելի թարգմանչին՝ կը յանձնարարուի երկս ամէն կարգի ազգայնոց որպէս զի մէկ մէկ օրինակ ունենան իբրեւ կենաց ճշմարիտ ուղեցոյց և մեծապէս օգտին։

Կը վաճառուի ամէն հայ գրավաճառաց և մասնաւորապէս Ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ աղայից քով, ինչպէս նաեւ Կալաթա-Սէրայի մօտ ծխավաճառ « [illegible] Նշան և Գրիգոր աղայից խանութը ի գին 0 ղրշ.։

Շատ գնողք դիմեն Պօղոս Աղայի, որոց մասնաւոր զեղչ։ 377 1—5

ԳՐԻԳՈՐ ԱՃԷՄԵԱՆ
ՓԱՍՏԱԲԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ հաստատուած է ի Ղալաթիա մեծ Խալիլ փաշա խան թիւ 14 հանգուցեալ փաստաբան Նշան էֆ. Պ. Պօյաճեանի գրասենեակն։ Կ՚ստանձնէ ամէն տեսակ դատերու փոխանորդութիւն և կը խմբագրէ դատական և առեւտրական գործոց վերաբերեալ գրութիւնք։

* *

Հանգուցեալ փաստաբան Նշան էֆ. Պ. Պօյաճեանի ժառանգորդք պատիւ ունին զեկուցանել հանգուցելոյն պատուարժան յաճախորդաց, թէ նորա գրասենեակին գործերն յանձնուած են առ Գրիգոր էֆ. Աճէմեան, ձեռնհաս եւ պարկեշտ փաստաբանն, որ ստանձնած է շարունակել անոնց հոգատարութիւնն ի գոհացումն յանձնարարողաց։

191 13—13

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Իզմիտտէ պուլունան ասաքիրը Շահանէ իչուն միւպայեա օլունաճագ երզագտան լահմըն պէհէր դըյէսի եւիզ եթմիշ պէշ, նանը աշիզին օթուզ պէշ, չիրին եւրմի պիր, սամանըն սէքիզ փարայա, հաթապըն չէքիսի օն իքի ղուրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ քեանունի էվվէլին պէշինճի չարշէնպէհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթալընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ուսումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

3 քեանունի էվվէլ 1890 844
Նօ. 10 1—2

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պրուսաթա ինշա օլունան մէքթէպը իտատիի աշքէրիյէյէ թըլա օլունաճագ մա մաճուն եաղըը պօեա իչճիլիկինին պիր մէթրօ միւրապպաը իքի ղուրուշ ֆիյաթիլէ մահալլինտէքի թալիպի էօհտէսինտէ պուլունտուղընտան քեանունի էվվէլին թօգուզընճը փազար կիւնի իհալէ օլունմագ իւզրէ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն ինշաաթը աշքէրիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

3 քեանունի էվվէլ 1890 845
Նօ. 11 1—3

Օ ԲԱՆԹԷՕՆ ‖ AU PANTHEON
ԳԱԼՖՕՊՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ
Բերա Մեծ Փողոց Կալաթա-Սէրայի մեծ դրան դէմ, թիւ 206

Գալֆօպուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ Բարիզէն ստացած են իրենց եղանակին նորելուկներու մթերքն, որ է կանանց զգեստներու համար մետաքսեայ և բրդեայ շատ գեղեցիկ կտաւներ, Գօբլէն Սօրպէ, նոր տեսակ բանուած շալխաներ կրկնոցի համար, վերջին նորաձեւութեանց համաձայն կօնֆէքսիօնի յատուկ թաւիշներ, տեսակ տեսակ Բօմպօնիէրներ, կրկնոցի կօնֆէքսիօնի համար փետուրներ և հազար ուրիշ նոր և ճաշակաւոր վայելուչ առարկաներ։

Գալֆօպուլօ եղբարց վաճառատունն, որ ի վաղուց անտի ծանօթ է, կը վայելէ վստահութիւնն հասարակութեան, որ կրցած է գնահատել անոնց ապրանաց ընտիր տեսակն և միշտ անստգիւտ յատկութիւնը։ Գալֆօպուլօ եղբարք փափաքելով յայտնել իրական աժանութիւն մը միացնել վերոյիշեալ առաւելութեանց վրայ, իրենց ամէն ապրանաց համար հաստատած են բոլորովին նպաստաւոր և շատ զիջեալ գներ։ 201

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐՒՈՅ 2,170,355

37

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐՒՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի ։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 կր. սենեակներն, առ. **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)
ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՅՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

GRANDE GRILE.— Աւշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի խըցումն, ներքին գործարանաց խցմունք, մաղձային քար և այլն ։

HOPITAL.— Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն ։

CELÉSTINS.— Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիապէթ), սպիտակուց–միզական (Ալպիւմինիւրի) ։

HAUTERIVE.— Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, սպիտակուց–միզական ։

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քաքսիլին վրայ ։

Պոլսոյ ամեն դեղագործաց և դեղավաճառաց քով կը գտնուի ։ 596

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Օր	Թւկն.	Ժմ. Ը.Ե.	Երթալիք տեղը շոգենաւուն
Բշ.	3 15	Եր.	Օտեսա
Գշ.	4/16	5 Եր.	Աղեքսանդրիա
Դշ.	5/17	10 Առ.	Անատօլու
Դշ.	5/17	10 Առ.	Սեվաստաբօլ
Եշ.	6/18	2 Եր.	Օտեսա

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրէճ Գափու ։ 26

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոփուս	4200	Աֆրիքօ	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեբթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լօգիւս	800
Մաքտալա	3250	Ալինտա	800
Արիօթիս	3250	Սէթիլ	700

Օսմանլը շոգենաւն, նաւապետ Օհէկըն, ամսոյս դէպի 28ին Լիվըրփուլէն ատտ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով ։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ ։
36

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրփուլ և Արեւելեայ միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
ւմփրիա	7718	Գադալոնիա	4845
դրուրիա	7718	Բոթնիա	4531
երվիա	7391	Սամարիա	2574
ւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
ավոնիա	5587	Ատլաս	2393
եֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
ալլիա	4809	Թարիֆա	2246
իթիա	4557	Բալմիրա	2144
լեբբօ	2143	Թրինիտատ	899
ետար	1876	Մորոգգօ	1855
երպուրկ	1614		

Aleppo շոգենաւը, Լիվրբուլէ ատտ սպասուի ամսոյս դէպ ի 18 ։

Դիմել առ. **ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ** Գործակալ
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան, Ղալաթիա
39

[illegible]

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

45, ՂԱԼԱԹԻԱ.— ՊԷՕՅԻՒՔ ՄԻԼԼԷԹ ԽԱՆ 45.
Բ. ՀԱՐԿ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԹՂԹԱՏԱՐԱՏԱՆ ՎԵՐԵՒ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԺԱՄԱՑՈՅՑՔ

Պատի, Գրպանի, Ոսկիէ, Արծաթէ, Մետաղէ

ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՔ

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր յաճախորդաց, որ առեւտրական այս ճիւղին եղանակն ըլլալուն, իւր ապրանաց մթերքն ճոխացուցած է ։ Ուստի կը խնդրէ այն յաճախորդներէն որք պէտք ունին ժամացոյցի, գոհարեղինաց, դիմեն սոյն վաճառատունն և օգտուին այս ապրանքներէն, որք Եւրոպիոյ լաւագոյն գործարաններէն բերուած են, և որոց ճաշակը, քրոմը և ընտրութիւնը կ'արդարացնեն այն համեմատաբար համեստ գինն որով ի վաճառ հանուած են ։

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Վաճառատունը մասնաւորապէս կը յանձնարարէ, մետաղի վրայ ոսկի գաբլամա ժամացոյցի շղթաներ եւ այլն, որոցմէ ունի մի սթոք բուն Բարիզի ապրանք ։ 204

[illegible]

ՄԻՍԻՍ Ս. Ա. ԱԼԼԸՆԻ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՄԱԶԻ ՆՈՐՈԳԻՉԸ
(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմակ ընկած մազերուն գոյն, փայլ ու գեղ կուտայ ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը ։ Գլխու թեփը շուտ մը աներեւոյթ կ'ընէ ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի ։

"Մէկ շիշը կը բաւէ ։" Այդ փորձը ունեցան ամէնքը որոնց ճերմկած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան, "Ներկ չէ, և ամենևին վնաս մը չըներ ։ Թէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը առցիր ՄԻՍԻՍ Ս. Ա. ԱԼԼԸՆԻ Աշխարհահռչակ մազի նորոգիչէն. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք ։ Կը վաճառուի ամեն սափրիչներու, անուշ խղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով ։

Մեծաքանակ վաճառում Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը Եէնի ճամի փողոց Թ. 18 և ի Ղալաթիա Եիւքսէք քալտըրըմ Էտմոն Փարուանայի քով ։

Փոքրաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը՝ կամուրջի դիմաց Թիւ 17, և ի Բերա Մեծ փողոց Թիւ 433, Իզլիտօրի անուշահոտութեանց վաճառատունը ։

ՈՉ ԵՒՍ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՈՉ ԵՒՍ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՇԻԱԼ–ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ

852

Այս բաղադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ֆրանսայի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յետ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն միւս երկաթախառն պատրաստութիւններէն ։

Այս երկաթ, [illegible], մեծ դիւրութեամբ կ'առնուի կիներէն և մանուկներէն

Պնդութիւն չի տար, ստամոքսը չի գրգռեր, ակռաները չի սեւցներ ։

Կեդրոնատեղի՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՐՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿԱՐՈՂ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ — Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ առնական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամեն գործարանական խանգարում ։

Կը բուժէ դժուարամարսութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ապառումը. կը կազդուրէ կենսական ոյժերու [illegible] որ յառաջ եկած է [illegible] է պատճառ ։

Ջղային տկարութեան եւ սոր հեռեւանաց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմիջական եւ հրաշալի է ։ Մելամաղձութեան զգացումներն եւ ախտանիշք կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը ։

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գրգռութիւն կ'առթէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական ելեկտրական տարրը, Ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գրգռութիւնն է ։ Առնական կորովը կը կենդանացունէ մարդկային ամբողջ գրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով հուժկու եւ տեւոյն առողջութիւն մը. այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ ։ Ախորժահամ է, կը վառէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առուգութիւն մը կուտայ ուղեղին, ջղային գրութեան եւ մկանանց ։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային գրութեան եւ մտաւորական կարողութեանց նշմարելի յաւելմամբ եւ կորովութեան եւ բարօրութեան զգացմամբ մը որ վարժութիւնն հիւանդը շատուց ի վեր [illegible] էր ։ Մարսողութիւնը վերանորոգուած է ։ Ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ ։ Աղեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի ։ Քունը կը լինի հանդարտ եւ կազդուրիչ ։ Դէմքը կ'սկսի լեցուիլ, շրթունքը կը գունաւորին, աչքերը շողշողուն կը լինին, մորթը պայծառ եւ առողջ գոյն մը կ'առնու, մազերը ոյժ կ'առնան ։

Զգուշացէք սուտ նմանութիւններէն ։ Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է [illegible] շիշերուն մէջ որք բրիտանական կառավարութեան դրոշմը կը կրեն ու բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England [illegible] փորագրուած ։ Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած բազմաթիւ վտանգաւոր եւ վնասակար կեղծեր ։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,
Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ
601
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց. Վ[illegible], պահեստներին քով, կալաֆան Թրամուէյիս, 95 եւ 97 ։

ՑՈԴԱՑԱՒԸ ԵՒ ՄԻԶԱՆՑՔԻ ՔԱՐԸ

ՉԵՆ ԿՐՆԱՐ ԲՈՒԺԻԼ ԱՌԱՆՑ ԼԻԹԻՆԻ

Տ. ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼԻ ԼԻԹԻՆԷ ԱՂԻ հատիկները, փոքր քանակութեամբ առնուելով, քիչ ատենուան մէջ կ'անհետացնեն աւազն և քարը (մէզին հետ մէկտեղ քշելով միւս անլուծելի նիւթերն ալ) ։ Ասով է որ այնչափ ազդեցիկ են վերոյիշեալ հիւանդութեանց դէմ ։

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ. 852

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ԹԷՅԻ

Կ. ԽԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ԸՆԿ.
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՓՈՒ, ՃԷԼԱԼ-ՊԷՅ ԽԱՆ, Թ. 10
ԳՆԵՐԸՃՈՐՈՇ

Երկար ժամանակէ ի վեր հաստատուած սոյն վաճառատուն, որ առ ինքն ուղղեալ յանձնարարութեանց փութանակի կատարմամբ և գաւառաց հետ հաստատած բազմաճիւղ յարաբերութեամբքն արդէն մեծ հռչակ հանած և իրաւամբ կը վայելէ հասարակութեան համարումն, վերջերս ծովային բերել տուած է մեծ քանակութեամբ և զանազան տեսակէ ազնիւ ու գերընտիր թէյեր, ինչպէս նաեւ այլ և այլ մեծութեամբք և ձեւերով նկարազարդ տուփեր (բանալիներովն հանդերձ), որք Փարիզի վերջին ցուցահանդիսին մէջ արժանացած են առաջին կարգի մրցանակի եւ գեղարուեստական մեդալի հրաշակերտներ կրնան համարուիլ. ի միջի այլոց մեր արգոյ յաճախորդաց իբր նուէր ծառայելու գերապատշաճ առաւելութիւնը ընծայելով ։

Վաճառատանս այցելու պատիւն ընող ամեն կարգի անձինք անհունապէս գոհ պիտի մնան գնոց չափաւորութենէն և աժանութենէն՝ ինչպէս նաեւ ձմեռուան առթիւ բերուած թէյերու ճաշակայարմար ընտրութիւններէն ։

199

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տոքթոր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այսինքն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է գառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից փտտ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն ։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր [illegible] նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց աս անունները տրուած է. ջերմ և սարսուռ, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմ, ընդհատեալ ջերմ մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր ։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակոտիկներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի ։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ ։

210

Արտօնատէր. Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1890 Նոյեմբեր 24 Շաբաթ օրէն սկսեալ մինչև նոր տնօրինութիւն

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց երթեւեկութեան ժ. Վ. Թ

2 10 Ենիմ. Մեզպ. Պեյ. Թարպ. Ենիք. Սթենիա Պըյաճ. Ռ. Հիսար (Արնաւուտ գիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 37
2 45 Ենիմ. Մեզարպ. Պեյիւք. Թարապ. Ենիքէօյ Միրկ. Ռ. Հիսար (Արնաւուտ գիւղի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի) 39
3 15 Ռ. Ա. Գավաք Մեզպ. Պեյք. Թարապ. Պէյգօզ անկից Գանտըլ. Պեշիք. [Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղորդկցի. ուր. օրերը 3ին Վանիք. Չենկ. Պեյլ. Գզկ. Պեշիք] 21
3 50 Ենիմ. Մեզպ. Պեյ. Թարպ. Ենիք. Սթեն. Միրկ. Պըյաճ. Ռ. Հիսար. Պեպեք [Պեպեքի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) ուրբաթները Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք. 17
4 45 Ենիմ. Մեզպ. Պեյիւք. Թարպ. Ենիք. Սթեն. Միրկ. Պըյաճ. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք 33
6 — Ենիմ. Մեզար. Պեօյիւք. Թարպ. Ենիք. Սթենիա Միրկ. Պըյաճ. Ռ. Հիսար. Պեպեք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պեշիկ. 23
7 — Ենիմ. Մեզարպ. Պեյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշպ. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնավուտ. Չենկելք. Պեյլեր. Օրթաք. Գուզ. Պեշիք. Իւսկ. 2
8 5 Ա. Եր. Գավաք Ենիմ. Մեզարպ. Պեյ. Թար. Ենիք. Սթենիա Միրկ. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պեշիք. 21
10 — Մեզարպ. Պեյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պեշ. 32

Ենիքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

2 5 Ենիք. Միրկէօն Պըյաճ. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնավ. (Չիկ-Չակ շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի) 22

Արնաւուտգիւղէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

2 10 Պեպեք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պեշիք. 28
2 30 Արնավուտգիւղէն ուղղակի կամուրջ 22
2 35 Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք. 2
3 — Ռ. Հիսար Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք. 19
3 40 Պեպեք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք. Գապ. 28
4 30 Պեպեք Արվ. Գուր. Օրթաք. Պեշ. Գապ. (Բացի ուրբաթէ) 32
5 — Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք. (բացի ուրբաթէ) 19
5 40 Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշ. 33
10 10 Միրկեօն Չենկել. ուղղ. կմրջ. 37
11 10 Պեպեքէն ուղղ. կամուրջ (բացի ուր. է) 2

Անատոլու եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

2 15 Գուզկ. Իւսկ. (բացի ուրբաթէ) 6
2 15 Պէյքօզ Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հղրդկցի.) (Ուրբաթները 2 30ին Վան. Չենկ. Պեյլ. Գուզկ.) 23
2 15 Վանիք. Չենկել. Պեյլեր. Գուզ. 33
3 — Գանտ. Վանիք. Չենկել. Պեյլեր. Գուզ. Պեշիք. [ուրբաթները 3 15ին] 32
3 50 Պէյգօզ Բաշպ. Չուպուք. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտ. Պեշիք. (Գանտ. պիտի հաղորդակցի) [Ուրբաթները 3 40ին Վանիք. Չենկ. Պեյլ. Գուզկ. Պեշիքթաշ 21
4 — Գանտ. Վանիք. Չենկել. Պեյլեր. Գուզ. Պեշիք. (Բացի ուրբաթէ) 22
4 45 Գանտ. Վանիք. Չենկելք. Պեյլերպ. Գուզկ. Իւսկիւտ. (Բացի ուրբաթէ) 39
5 10 Պէյգօզ Բաշպ. Չուպ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չենկ. Պեյլ. Գուզկ. Պեշիկ. 37
7 — Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չենկ. Պեյլ. Օրթ. Գուզկ. Պեշիք. Իւսկ. 22
9 — Պեյ. Թարպ. Պեյգ. Բաշպ. Չուպ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտըլ. Վանիք. Չենկ. Պեյլ. Գուզկ. Իւսկ. 28
10 30 Պէյգօզէն ուղ. կամուրջ (բացի ուր. է) 19
11 — Գըլընճ. էն ուղ. կամրջ. (բացի ուր. է) 22

10 30 Պեյլէրպեյէն ուղղակի կամուրջ ուրբաթները 11ին Գանտիլլի 23

(Բացի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 — Պեշիք. Օրթաք. Գուր. Արնավուտ. Պեպեք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պեյ. Մեզարպ. Ենիմ. 33
3 45 Գապաթ. Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյլեր. Չենկել. Արնավ. Գանտըլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաշպ. Պեյգ. Թարապ. Պեյ. Մեզ. Ենիմահալլէ 2
4 15 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպեք Ռ. Հիսար Պըյաճ. Սթենիա Ենիք. Թարպ. Պեյք. Մեզար. Ենիմ. 23
5 15 Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթաք. Պեյլ. Չենկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլ. Չուպ. Միրկ. 22
6 — Գապաթ. Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպեք. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյգօզ Թարապ. Պեյիւքտ. Մեզր. Ենիմ. և Գավաքներ 21
7 — Պեշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պեյլ. Չենկ. Արնվ. Գնտըլ. Ռ. Հիսար Պըյաճ. Գանլ. Ենիք. Թարպ. Պեյիւք. 28
8 30 Պեշիք. Օրթ. Արնավ. Պեպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Մեզար. Պեյ. 32
9 20 Պեշիք. Օրթաք Գուրչ Արնավ. Պեպեք Ռ. Հիսար Միրկ. 37
10 5 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպեք Ռ. Հիսար Միրկ Ենիք. Թարպ. Պեյ. Մեզպ. Գավաքներ (ուրբաթները 10 վրկն. ետքը) 39
10 45 Ռ. Հիսար Պըյաճ. Միրկ. Սթեն. Ենիք. Թարպ. Պեօյիւքտերէ. Մեզար. Ենիմ. (ուրբաթները չիկայ) 21
11 20 Ենիք. Թարպ. Պեյ. Մեզպ. Ենիմ. [ուրբաթները Պըյաճըգիւղ] 37
11 35 Պեպեք Ռ. Հիսար Պըյաճ. Միրկ. Սթեն. Ենիք. 22

Կամուրջէն Անատոլու եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 — Ուղղակի Ռ. Հիսար 28
4 — Ուղղակի Պեպեք 32
4 30 Ուղղակի Պեպեք (Բացի Ուրբաթէ) 19
10 30 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպեք (Ուրբաթ օրերը չի կայ) 2
11 15 Գապ. Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պեպեք Ռ. Հիսար. Պըյաճըք. 28
11 45 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պեպեք 19
12 — Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվտ. 2

Կամուրջէն Անատոլու եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 15 Ուղղակի Չենկ. Գանտ. [Բացի ուրբաթէ] 22
3 40 Իւսկ. Գուզկ. Պեյլ. Չենկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուք. Բաշպ. Պեյգ. 37
4 10 Ուղղակի Գանտիլլի (բացի ուրբաթէ) 39
5 15 Պեշիքթաշ, Գուզկունճ. Պեյլեր. Չենկել Գանտըլ. Ա. Հիսար Գանլըճա Բաշպ. Պեյգօզ (բացի ուրբաթէ) 19
10 — Պեշիք. Գուզկ. Պեյլեր. (Պեյգօզի շոգ. ին հետ պիտի հաղ. ուրբաթները Չենկ. Գանտիլլի) 23
10 30 Պեյլ. Չենկլ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշպ. Պեյգ. Թարապ. Պեյիւք. 17
10 40 Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 22
11 — Պեշիքթաշ Գուզկնճ. Պեյլեր. Չենկել. Վանիք Գանտ. Պեպեք (Ուրբաթ օրերը Իւսկ. Գանտիլլի Պեյգօզի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 33
11 15 Գանտըլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշպ. Պեյգօզ (ուրբթ. Գուզկ.) 23
11 45 Գապթ. Գուզ. Պեյլ. Չենկ. Վանիք. 32
12 — Իւսկ. Գուզ. [Բացի ուր. և շաբաթէ 6

Երեկոները կամուրջէն 9.15ին և 8.30ին, և ժամ 10ին Մեզարպուրնուէն ելնող շոգենաւներուն մէջ բեռ չպիտի ընդունուին ։ Պեյգօզէն 10 30ին և ժամ 10.40ին կամուրջէն Իւսկիւտար գացող շոգենաւը բեռ չպիտի ընդունի ։

Փոթորկալից օդերուն Մեզարպուրնու և Ռ. Գավաք շոգենաւ չպիտի հանդիպի ։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	— —	— —	6 25 Պեշիք.
— —	7 5	— —	7 5
— —	8 — Պեշիք.	— —	8 15 Պեշիք.
— —	8 20 Վ. ռափ.	— —	9 5
2 20	9 —	2 50	9 50
3 —	9 30	3 20 Պեշիք.	10 10 Պեշիք.
3 30	10 — Ֆերպ.	3 40 Վ. ռափ.	10 30 Ֆերպ.
3 45 Ֆերպ.	10 20 Պեշիք.	3 50	10 40 Գզ.
4 —	10 50	4 30 Ֆերպօթ	11 —
4 30	11 — Գուզկ.	4 20 Պեշիք.	11 20 Ֆերպ.
5 —	11 10 Ֆերպ.	5 —	11 20
5 20 Վ. ռափ.	11 20	5 15 Վ. ռափ.	11 50
5 30 Ֆերպ.	11 40	5 30 Պեշիք.	12 — Գզ.*
5 45	12 5	6 15 Ֆերպօթ	12 5
6 15	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	— —	— —	— —
— —	7 —	— —	— —
— —	8 — Պեշիք.	— —	7 5
— —	**8 20 Վ. ռափ.	— —	8 15 Պեշիք.
— —	9 — Պեշիք.	— —	9 5
2 30	9 30	2 50	9 45
3 20	10 — Ֆերպ.	3 15 Պեշիք.	10 10 Պեշիք.
3 45 Ֆերպօթ	10 10 Պեշիք.	4 40 Ֆերպօթ	10 30 Ֆերպ.
4 —	10 40	4 20	10 40
4 45	11 10 Ֆերպ.	5 15 Վ. ռափ.	11 20 Ֆերպ.
5 20	11 10	5 25 Պեշիք.	11 20
5 30 Ֆերպօթ	11 40	6 15 Ֆերպօթ	11 40
6 —	12 5	6 15 Պեշիք.	12 5

* Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ ։
** Բացի կիրակի օրերէ ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԻՒԼԻՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

3 30 Հարէմէն Սալաճագ (բացի կիրակիէ)
4 45 » » (բացի ուրբաթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ին
3 10 կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բացի կիր.)
4 15 կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բացի ուր.)
10 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէն)
11 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիրակի և ուրբաթ օրերը ժ. 10 30ին).

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ (Ենի գիւղի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի)
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 20 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան.—Օդը մրրկալից եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան ։ 12